

Mer än bara prov

– mjuka utfall i kommunala
och fristående skolor

Författare: Gabriel Heller-Sahlgren
London School of Economics
Institutet för Näringslivsforskning

Förord

Svenskt Näringsliv har gett Gabriel Heller-Sahlgren, London School of Economics och Institutet för Näringslivsforskning, i uppdrag att undersöka hur friskolor och kommunala skolor presterar när det gäller så kallade ”mjuka utfall”, det vill säga sådana utfall som inte gäller akademiska resultat, när hänsyn tas till elevernas bakgrund och andra relevanta faktorer.

Analysen görs med hjälp av data från den så kallade Skolenkäten, där samtliga skolor i Sverige deltar. Rapporten fokuserar på elevernas attityder i årskurs nio, där attityderna inom 15 olika områden mäts.

Heller-Sahlgren har också fått uppdrag att undersöka om goda resultat på mjuka utfall uppnås på bekostnad av akademiska resultat. För att utröna detta har undersökts hur friskolor och kommunala skolor presterar vad gäller nationella prov och meritvärde i årskurs nio, andel behöriga till gymnasiet och andel godkända i alla ämnen, när hänsyn tas till elevernas bakgrund.

I analysen studeras också hur friskolor med olika driftsformer presterar, aktiebolag/handelsbolag, ideella föreningar/stiftelser och ekonomiska föreningar.

Stockholm 19 december 2017

Anders Morin
Svenskt Näringsliv
Ansvarig för välfärdspolitiska frågor

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning	3
1. Introduktion.....	5
2. Bakgrund	7
3. Data och metod	9
3.1. Skolenkäten.....	9
3.2. Tidsperiod och antal skolor	10
3.3. Fristående skolor och olika ägandeformer	11
3.4. Kontroller för elevsammansättning.....	12
3.5. Analysmetod	13
4. Resultat	16
4.1. Fristående skolor	16
4.2. Fristående skolor med olika ägandeformer.....	19
4.3. Bortfallsanalys - och analys av svarsfrekvensen som mått på samvetsgrannhet ...	22
4.4. Uppnås de högre mjuka utfallen på bekostnad av akademiska resultat?	23
5. Slutsatser.....	26
Referenser.....	28
Appendix A Deskriptiv statistik och frågorna i Skolenkäten	31
Appendix B Resultat i tabellform för alla utfall	35

Sammanfattning

I skoldebatten läggs ofta ett starkt fokus på mätningar av elevernas kunskaper. Vissa kritiker menar att ett alltför stort fokus på enskilda och enkelt mätbara kvalitetsmått kan leda till en ensidig utbildning som ignorerar skolans bredare uppdrag.

Det är därför viktigt att studera andra faktorer som påverkar elevernas skolgång och resultat. Mjuka utfall såsom trygghet, studiero, elevomsorg och trivsel är också viktiga för elevernas prestationer senare i livet. Vissa kritiker menar att friskolor skulle underprestera när det gäller sådana mjuka faktorer eftersom de är svåra att mäta och får liten uppmärksamhet i debatten.

Det går dock att jämföra elevernas utfall även vad gäller mjuka faktorer. Skolinspektionen genomför enkäter som går ut till alla elever i årskurs 9, i alla Sveriges skolor. I enkäterna får eleverna svara på 44 olika frågor om hur de upplever skolan.

I denna studie jämförs attityderna i Skolenkäten bland elever i kommunala skolor med resultaten bland elever som går i friskolor.

Även mot denna typ av mätningar skulle man kunna ha invändningar, till exempel;

- *Resultaten kan påverkas av socioekonomiska faktorer såsom föräldrarnas utbildningsbakgrund.* I rapporten rensas detta bort så att resultaten mellan friskolor och kommunala skolor blir mer jämförbara.
- *Resultaten hos friskolor kan påverkas av driftsformen.* För att se om det finns systematiska skillnader mellan de olika driftsformerna studerar rapporten olika typer av friskolor separat (aktiebolag/handelsbolag, ekonomiska föreningar och ideella föreningar/stiftelser).
- *Resultaten påverkas av i vilken kommun skolan ligger.* Det finns flera skillnader mellan kommuner som kan påverka elevernas utfall oberoende av huvudmannaskap. Exempelvis finns det skillnader i skolpengens storlek. Av den anledningen justerar analysen även för i vilken kommun skolorna ligger så att resultaten blir jämförbara.
- *Satsningar på ”mjuka faktorer” går ut över de akademiska resultaten för eleverna.* Man skulle kunna tänka sig att allt för stort fokus på ”mjuka faktorer” gör att elevernas studieprestationer och studieresultat blir lidande. Rapporten studerar om så är fallet.

Vad säger då analysen?

- Jämfört med elever i kommunala skolor ger eleverna som går i friskolor genomgående sina skolor högre betyg avseende mjuka faktorer såsom stimulans, studiero, trygghet och övergripande nöjdhet. Oavsett hur man mäter finns det signifikanta skillnader till fristående skolors fördel.
- Det finns generellt inga skillnader mellan skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag och de som drivs av ideella föreningar och stiftelser. Däremot har elever i skolor som drivs av ekonomiska föreningar mer positiva attityder jämfört med elever i fristående skolor med andra ägandeformer.

- Svansfrekvensen i Skolenkäten är högre bland elever i friskolor än för elever i kommunala skolor, vilket tyder på större samvetsgrannhet bland de förstnämnda.
- Eftersom fristående skolor samtidigt når högre meritvärden, bättre resultat på de nationella proven i engelska och svenska samt har en högre andel gymnasiebehöriga elever – även när man justerar för samma faktorer som i analysen över mjuka utfall – verkar de mjuka utfallen inte uppnås på bekostnad av deras akademiska resultat.

1. Introduktion

En av de hetaste frågorna i den skolpolitiska debatten gäller fristående skolors prestationer, framför allt bland de vinstdrivande. Denna debatt har framför allt fokuserat på akademiska utfall. Detta är förstaeligt givet att sådana utfall har kommit att få allt större fokus i utbildningspolitiken under de senaste decennierna, i takt med att Sveriges resultat i internationella prov har fallit.

Samtidigt hävdar vissa kritiker även att marknadsorienterade aktörer endast fokuserar på enskilda och enkelt mätbara kvalitetsmått – vilket i sin tur kan leda till en ensidig utbildning som ignorerar skolans bredare uppdrag. Nyligen argumenterade till exempel elva lärare att ”[m]arknadens krav på enkel mätbarhet driver skolor mot ytliga kvalitetsmått ... och den inte enkelt mätbara elevomsorgen [får] stryka på foten” (Drougge m.fl. 2017). Eftersom skolans mål omfattar mer än bara resultat i enskilda kunskapskontroller är detta ett viktigt perspektiv i debatten.

Samtidigt står det klart att många utfall som i debatten antas vara svårfångade faktiskt går att mäta. Detta inkluderar kvaliteten på elevomsorgen, som exempelvis kan studeras med enkätundersökningar bland eleverna. Svaren i sådana enkätundersökningar har också visat sig kunna förutspå viktiga utfall i vuxen ålder.

Men hittills har ingen studerat hur fristående och kommunala skolor presterar vad gäller sådana ”mjuka” utfall, efter att man justerar för elevernas bakgrund och andra relevanta faktorer. Ingen har heller studerat eventuella skillnader mellan fristående skolor med olika ägandeformer, såsom aktiebolag och stiftelser. Givet den heta diskussionen som råder kring marknadens och vinsternas effekter i skolsystemet är det viktigt att undersöka detta närmare.

I den här rapporten studerar jag hur mjuka utfall skiljer sig åt bland fristående och kommunala skolor, med hjälp av data från Skolenkäten. Skolenkäten genomförs av Skolinspektionen och mäter elevers attityder inom 15 olika områden, som bland annat rör förväntningar och tillit bland lärare, stimulans och utmaningar i skolarbetet, trygghet, studiero, grundläggande värden i undervisningen och på skolan samt övergripande nöjdhet. Analysen inkluderar alla skolor med elever i årskurs nio som deltog i Skolenkäten mellan vårterminen 2015 och vårterminen 2017, vilket omfattar i princip alla kommunala och fristående skolor inom denna kategori.

Resultaten visar att elever i fristående skolor hyser mer positiva attityder till sina skolor jämfört med elever i kommunala skolor, även efter att man justerar för elevsammansättning. Detta gäller också när man endast jämför skolor som är lokaliserade i samma kommun och som deltog i Skolenkäten under samma termin. Resultaten är samstämmiga oavsett om man låter varje skola väga lika tungt i analysen eller om skolorna vägs efter antalet elever som besvarade Skolenkäten. Det finns heller ingenting som tyder på att resultaten drivs av olika bortfall bland skoltyperna.

Intressant nog är svarsfrekvensen i Skolenkäten högre bland friskolor – även när man justerar för elevsammansättning, kommuneffekter och kommuntrender – vilket tidigare forskning visar tyder på större samvetsgrannhet bland eleverna. Samtidigt ses svarsfrekvensen i Skolenkäten knappast som ett kvalitetsmått bland föräldrar och elever.

Sammantaget tyder detta på att elever i fristående skolor presterar bättre även när det gäller ett viktigt icke-kognitivt utfall som skolorna inte har starka incitament att bry sig om.

Eftersom fristående skolor samtidigt når högre meritvärden, bättre resultat på de nationella proven i engelska och svenska samt har en högre andel gymnasiebehöriga elever – även när man justerar för samma faktorer som i analysen över mjuka utfall – verkar de mjuka utfallen inte uppnås på bekostnad av deras akademiska resultat. Friskolorna har även högre andelar elever som når godkänt i alla ämnen, men denna skillnad är inte statistiskt signifikant. Samtidigt är de mjuka utfallen också positivt relaterade till elevernas akademiska prestationer. Det är dock viktigt att vara försiktig när man drar slutsatser kring detta, speciellt eftersom det inte finns några objektiva och externt rättade kunskapskontroller i Sverige.

De fristående skolornas övertag gentemot kommunala skolor vad gäller svaren i Skolenkäten gäller oavsett om skolorna drivs som aktiebolag/handelsbolag, ideella föreningar/stiftelser eller ekonomiska föreningar. Överlag finns heller inga statistiskt signifikanta skillnader mellan skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag och de som drivs av ideella föreningar/stiftelser. Däremot har elever i skolor som drivs av ekonomiska föreningar mer positiva attityder jämfört med elever i fristående skolor med andra ägandeformer, medan svarsfrekvensen inte skiljer sig med statistiskt säkerställd marginal. Då antalet skolor som drivs av ekonomiska föreningar är ganska litet är det viktigt att inte dra alltför starka slutsatser kring detta.

Samtidigt är det värt att notera att ekonomiska föreningar juridiskt sett är mer lika aktiebolag än ideella föreningar och stiftelser. Ekonomiska föreningar måste uttryckligen drivas i syfte att främja medlemmarnas ekonomiska intressen och omfattas av i princip samma skatteregler som aktiebolag. De får även dela ut vinst i samma utsträckning. Totalt sett tyder resultaten hur som helst inte på att vinstintresset har någon större påverkan på de mjuka utfall som studeras här.¹

Likaså indikerar resultaten att friskolor med olika ägandeformer presterar lika bra vad gäller inhemska kunskapsresultat; aktiebolag/handelsbolag presterar dock bättre än både kommunala skolor och fristående skolor med andra ägare när det gäller andelen godkända elever i alla ämnen. Givet avsaknaden av externt rättade prov är denna slutsats återigen osäker, men resultaten indikerar i varje fall att de olika ägandeformernas fördel gentemot kommunala skolor när det gäller mjuka utfall inte sker på bekostnad av deras akademiska resultat.

Man bör alltid vara försiktig med att dra slutsatser om orsakssamband från dylika analyser. Det går naturligtvis inte heller att utesluta att marknadsdrivande aktörer presterar sämre på andra icke-kognitiva utfall än de som studeras här, speciellt sådana som är svårare att mäta och som inte framhålls lika mycket i debatten. Att fristående skolor når högre svarsfrekvens i Skolenkäten – ett utfall som skolor har få incitament att bry sig om, men som tidigare forskning indikerar fångar upp samvettsgrannhet – tyder dock på att så inte är fallet.

Totalt sett finns det alltså ingenting som tyder på att marknadsorienterade aktörer underpresterar när det gäller de mjuka utfall som studeras här. Tvärtom tyder det mesta snarare på att fristående skolor – oavsett ägandeform – presterar bättre än kommunala skolor i dessa avseenden.

¹ Det finns överlag heller inga statistiskt signifikanta skillnader mellan olika ägandeformer om man istället jämför aktiebolag/handelsbolag med ideella föreningar/stiftelser/svb-bolag/ekonomiska föreningar, eller om man jämför aktiebolag/handelsbolag/ekonomiska föreningar med ideella föreningar/stiftelser/svb-bolag. Generellt hänger slutsatserna gällande vinsternas betydelse alltså inte på att ekonomiska föreningar klassificeras som en egen kategori.

2. Bakgrund

De senaste decennierna har fokus på elevers kognitiva prestationer ökat i den utbildningspolitiska debatten. I takt med att internationella undersökningar såsom PISA och TIMSS har expanderat till fler länder, har möjligheterna att mäta kunskaper förbättrats markant – vilket i sin tur också i hög grad har påverkat skolpolitiken. Måttstocken på en framgångsrik utbildningspolitik har alltmer kommit att koncentreras till dess effekter på elevers internationella provresultat.

Detta har i mångt och mycket varit en positiv utveckling. Elevers resultat på kognitiva prov är nämligen starkt länkade till både deras individuella utfall senare i livet och till länders framtida ekonomiska tillväxt (Atherton m.fl. 2013; Brunello m.fl. 2016; Card 1999; Hanushek m.fl. 2015; Hanushek och Woessmann 2012, 2016; Oreopoulos and Salvanes 2011). Det råder därför ingen tvekan om att utbildningspolitikens ökade fokus på akademisk kvalitet är viktigt.

Samtidigt har många kritiker betonat att skolans mål omfattar mer än bara kunskaper. Kritikerna menar att ett alltför starkt fokus på ”hård” kvalitet gör att man riskerar att glömma bort skolans övriga uppdrag. Dessa inkluderar olika former av ”mjuka” utfall, som också ofta påstås vara svårare att mäta jämfört med kunskaper (se Andrews m.fl. 2014; Steinfeld 2014). Detta gäller saker såsom socialt kapital, välmående, samvetsgrannhet samt andra icke-kognitiva utfall, som anses vara viktiga för elevernas utveckling.

Forskning tyder mycket riktigt också på att icke-kognitiva utfall, såsom samvetsgrannhet, spelar en viktig roll för elevers framtid (se Heckman och Kautz 2013; Hitt m.fl. 2016; Zamarro m.fl. 2017). Välmående i barndomen och ungdomen är likaså kopplat till mindre riskfyllt beteende, högre välmående i vuxenlivet samt andra viktiga utfall (Carneiro m.fl. 2007; Frijters m.fl. 2014; Jones 2013; Layard m.fl. 2014; Lévy-Garboua m.fl. 2006; Takakura m.fl. 2010). Eftersom skolan utgör en stor del av ungdomarnas liv är det också naturligt att deras attityder till skolan är kopplade till deras välmående och beteende mer generellt (Gibbons och Silva 2011; Huebner och Gilman 2006; Huebner och Diener 2008; Huebner m.fl. 2014; Locke och Newcomb 2004). Dessutom kan det vara lättare att i skolan påverka icke-kognitiva utfall jämfört med kognitiva resultat (Heckman och Kautz 2013; Payton m.fl. 2008).

Viss forskning indikerar att föräldrar bryr sig mer om barnens kunskaper än deras välmående i sina skolval, men att de givet en redan hög akademisk nivå börjar lägga större vikt på välbefinnande (Gibbons och Silva 2011; Jacob och Lefgren 2007). Detta ter sig rationellt då marginalnyttan av att öka kunskaperna ytterligare i dessa situationer sannolikt är mindre än marginalnyttan av att öka elevernas nöjdhet och välbefinnande. Trots att det kan finnas målkonflikter mellan interventioner som höjer elevers nöjdhet och deras akademiska utfall (se Heller-Sahlgren 2017a), finns det alltså skäl för skolor – framför allt de som presterar bra akademiskt – att även lägga ner energi på att försöka höja elevernas välbefinnande och nöjdhet mer specifikt.

Detta är av vikt i den nuvarande skolpolitiska debatten, som i hög grad har kommit att fokusera på hur marknadsorienterade aktörer presterar i utbildningssystemet. Generellt har både debatten och forskningen fokuserat på hur dessa aktörer presterar kunskapsmässigt (se Böhlmark och Lindahl 2015; Tyrefors Hinnerich och Vlachos 2017). Detta är förståeligt givet att sådana utfall har kommit att få allt större fokus i utbildningspolitiken under de senaste decennierna, i takt med att Sveriges resultat i internationella prov har fallit.

Vissa kritiker hävdar dock att fristående skolor, framför allt vinstdrivande, på grund av marknadslogiken endast fokuserar på enskilda, enkelt mätbara kvalitetsmått – vilket i sin tur kan leda till en ensidig utbildning som ignorerar skolans övriga uppdrag. Nyligen argumenterade till exempel elva lärare att "[m]arknadens krav på enkel mätbarhet driver skolor mot ytliga kvalitetsmått ... och den inte enkelt mätbara elevomsorgen [får] stryka på foten" (Drougge m.fl. 2017). Eftersom skolans mål omfattar mycket mer än resultat i enskilda kunskapskontroller – och eftersom icke-kognitiva utfall också är av vikt för elevernas framtid – är detta ett viktigt perspektiv i debatten.

Samtidigt står det klart att många icke-kognitiva utfall som i debatten antas vara svåråtgångade faktiskt går att mäta. Detta inkluderar kvaliteten på elevomsorgen och välmående, som kan studeras med enkätundersökningar bland eleverna. Det är just resultaten från (och svarsfrekvensen i) sådana enkätundersökningar som har visat sig korrelera med elevernas framtida utfall, som diskuterades ovan. Det är därför viktigt att analysera hur marknadsdrivande aktörer presterar i denna bemärkelse.

Men ingen har hittills studerat hur fristående och kommunala skolor presterar vad gäller sådana "mjuka" utfall. Skolinspektionen (2017a) rapporterar visserligen att niondeklassare i fristående skolor svarar positivt på påståenden som gäller deras skola i högre utsträckning än elever i kommunala skolor, men analysen är väldigt knapp. Till exempel ignorerar man att skillnaderna kan bero på elevernas bakgrund och/eller skillnader vad gäller skolornas lokalisering samt under vilken termin eleverna svarade på enkäten. Dessutom ignorerar man en stor del av variationen i de variabler som studeras, eftersom man gör om de fyra svarsalternativen som finns tillgängliga till endast två svarsalternativ. Man studerar heller överhuvudtaget inte eventuella skillnader mellan olika ägandeformer bland fristående skolor, såsom aktiebolag och stiftelser.

Givet diskussionen som råder kring marknadens och vinsternas effekter i skolsystemet är det viktigt att noggrannare undersöka kommunala och fristående skolors mjuka utfall. I nästa avsnitt beskriver jag de data och metoder som används i analysen.

3. Data och metod

Den här sektionen beskriver de data och metoder som används för att studera eventuella skillnader i mjuka utfall mellan kommunala och fristående skolor, samt fristående skolor med olika ägandeformer. Alla data som diskuteras redovisas och beskrivs i tabell A1.²

3.1. Skolenkäten

För att studera hur elevers attityder till sina skolor skiljer sig mellan fristående och kommunala huvudmän, samt mellan fristående huvudmän med olika ägandeformer, använder jag data från Skolenkäten. Skolenkäten är ett av underlagen till Skolinspektionens (2017b) tillsyn av skolor och används för att samla in synpunkter från elever, föräldrar och den pedagogiska personalen inför bedömningen av skolorna. I den här rapporten fokuserar jag på synpunkterna som samlas in från elever i årskurs nio.

Dessa synpunkter omfattar 15 olika frågeområden: (1) Veta vad som krävs, (2) Stimulans, (3) Tillit till elevens förmåga, (4), Anpassning efter elevens behov, (5) Utmaningar, (6) Argumentation och kritiskt tänkande, (7) Grundläggande värden i undervisningen/lärandet, (8) Grundläggande värden på skolan, (9) Delaktighet och inflytande, (10) Ordningsregler, (11) Studiero, (12) Trygghet, (13) Förhindra kränkningar, (14) Elevhälsa och (15) Övergripande nöjdhet.

Dessa områden baseras i sin tur på svar på 44 olika påståenden som rör skolan. I appendix A redovisas alla påståenden var för sig. Varje frågeområde omfattar tre påståenden – förutom ”Övergripande nöjdhet” som omfattar två påståenden – som besvaras med ett av fem svarsalternativ: (1) ”Stämmer helt och hållet”, (2) ”Stämmer ganska bra”, (3) ”Stämmer ganska dåligt”, (4) ”Stämmer inte alls” och (5) ”Vet ej”.³

För varje frågeområde beräknar Skolinspektionen ett index baserat på svaren för de enskilda påståendena. Indexet skapas genom att ge de olika svarsalternativen för varje påstående ett värde: ”Stämmer helt och hållet” ges värdet 10, ”Stämmer ganska bra” ges värdet 6,67, ”Stämmer ganska dåligt” ges värdet 3,33 och ”Stämmer inte alls” ges värdet 0. ”Vet ej”-svar räknas inte med i beräkningarna. Högre värden indikerar att eleverna är mer positiva till skolan.⁴ För varje frågeområde skapas sedan ett genomsnittligt index genom att summera värdena för varje påstående och sedan dividera summan med antalet påståenden som besvarats.⁵ Alla 15 index redovisas i tabell A1. I regressionsanalyserna standardiserar jag dem sedan så att genomsnittet är 0 och standardavvikelsen är 1.⁶ Detta gör det enklare att jämföra resultaten.

² I tabellerna noterar n antalet skolor och N antalet observationer.

³ Det är värt att notera att eleverna besvarar enkäten anonymt på Skolinspektionens hemsida (under skoltid) – med ett unikt kodkort som endast går att använda en gång – och rektorer och lärare har därför ingen möjlighet att se hur individuella elever har svarat. Detta betonas också av Skolinspektionen (2017c) i instruktionerna till eleverna. Även om inget system är helt säkert minskar på så sätt i varje fall risken att elever känner sig pressade att svara positivt på frågorna för att sätta skolan i bättre dager.

⁴ Som visas i appendix A är vissa påståenden negativa. Dessa har skalats om i indexen så att även dessa indikerar mer positiva attityder till skolan.

⁵ Skolinspektionen (2017b) har inte beräknat det genomsnittliga indexet för frågeområdet ”Övergripande nöjdhet”. Jag skapar dock även detta index med samma metod.

⁶ Standardavvikelsen mäter hur mycket skolornas indexvärden avviker från medelvärdet. Om skolornas indexvärden ligger nära medelvärdet blir standardavvikelsen låg (skillnaderna är små); om indexvärdena är mer spridda över och under medelvärdet blir standardavvikelsen hög (skillnaderna är stora).

Den deskriptiva statistiken i tabell A1 visar att svenska niondeklassare rankar sina skolor förhållandevis högt inom många frågeområden, men lägre inom andra. Medelvärde ligger mellan 5,28 (Ordningsregler) och 8,08 (Trygghet), vilket innebär att svenska elever inom alla områden i genomsnitt ger mer positiva än negativa omdömen. Noterbart är dock att skolorna rankas lägre när det gäller saker som Studiero och Stimulans jämfört med Trygghet: indexvärdena indikerar att svenska elever i genomsnitt svarar mellan ”Stämmer ganska bra” och ”Stämmer ganska dåligt” när det gäller de förstnämnda områdena, men mellan ”Stämmer helt och hållet” och ”Stämmer ganska bra” när det gäller det sistnämnda. Beroende på vilket frågeområde som studeras rankar svenska niondeklassare alltså sina skolor medelmåttigt till ganska bra.

För att skapa ett övergripande index för skolors mjuka utfall genomför jag en principalkomponentanalys med alla 15 variabler inkluderade.⁷ Resultaten redovisas i tabell A2 och indikerar att alla frågeområden fångar upp en och samma underliggande dimension av skolornas mjuka kvalitet. Med hjälp av analysen extraherar jag sedan denna dimension. Det index som skapas fångar alltså upp skolors genomsnittliga mjuka utfall, så som dessa mäts i Skolenkäten. Även detta index är automatiskt standardiserat så att genomsnittet är 0 och standardavvikelsen är 1.

I rapportens resultatdel fokuserar jag på det skapade indexet för skolors mjuka utfall, men redovisar resultat från alla separata frågeområden i appendix B och diskuterar dessa kortfattat. Jag diskuterar även resultaten från ett par utvalda frågeområden mer ingående.

3.2. Tidsperiod och antal skolor

Jag studerar data för alla skolor som deltog i Skolenkäten mellan vårterminen 2015 och vårterminen 2017. Detta motsvarar alla terminer för vilka data på skolnivå finns offentligt tillgängliga. Mellan vårterminen 2015 och höstterminen 2016 genomfördes Skolenkäten på Sveriges samtliga skolor, med en svarsfrekvens på 80 procent av alla niondeklassare i hela landet. Vårterminen 2017 svarade cirka en fjärdedel av skolorna återigen på enkäten. I analysen använder jag alla observationer och justerar för att vissa skolor deltar två gånger samt vilken termin de deltog i den andra gången.

När andelen svarande på en skola faller under 65 procent – eller det totala antalet svaranden var färre än 5 elever – redovisas inte resultaten för skolan. En del av skolorna som inte nådde tillräckligt hög svarsfrekvens för att få sina resultat rapporterade gjorde dock det när de deltog under vårterminen 2017. Genom att kombinera data från undersökningarna som genomfördes under hela perioden kan man alltså maximera antalet skolor som studeras.

Totalt sett deltog 1 735 skolor i Skolenkäten under tidsperioden som analyseras. För att resultaten för en skola ska rapporteras av Skolinspektionen (2017b) krävs dock som noterades ovan att svarsfrekvensen är minst 65 procent och att minst 5 elever svarar på frågorna. Detta krav begränsar urvalet till mellan 1 452 skolor (för indexet som kombinerar alla frågeområden samt för ”Övergripande nöjdhet”) och 1 532 skolor (för alla frågeområden förutom ”Övergripande nöjdhet”). Eftersom ett par hundra skolor deltog två gånger under perioden som analyseras blir det totala antalet

⁷ Principalkomponentanalys används för att hitta gemensamma drag i större mängder data. Med metoden studerar man korrelationen mellan svaren på de olika frågorna för att se hur de hänger ihop. Svaren som hänger ihop hamnar i samma ”komponent”, vilken fångar upp den överlappande variansen mellan de olika svaren. Denna komponent utgör sedan indexet för mjuka utfall.

observationer mellan 1 770 (för indexet som kombinerar alla frågeområden samt för ”Övergripande nöjdhet”) och 1 867 (för alla frågeområden förutom ”Övergripande nöjdhet”). Som noteras i avsnitt 3.5 tar jag även hänsyn till bortfallet på en rad olika sätt.

3.3. Fristående skolor och olika ägandeformer

För att studera skillnader mellan fristående och kommunala skolor skapar jag en indikator som tar värdet 1 för fristående skolor och 0 för kommunala skolor, enligt Skolverkets (2017) data.

För att studera skillnader mellan fristående skolor med olika ägandeformer skapar jag separata indikatorer för (1) aktiebolag och handelsbolag, (2) ideella föreningar och stiftelser, samt (3) ekonomiska föreningar. Denna indelning går att skapa från Skolverkets (2017) data och tar hänsyn till att de olika ägandeformerna har olika incitamentsstrukturer, som beskrivs nedan.⁸

Aktiebolag är oftast rent vinstdrivande organisationsformer, men det finns undantag. Det går till exempel att skriva in i bolagets stadgar att verksamheten inte är vinstsyftande. För att ta hänsyn till detta kontrollerar jag för skolor som drivs av aktiebolag med särskild vinstbegränsning eller av aktiebolag vars verksamhetsbeskrivning noterar att verksamheten är icke-vinstdrivande (se allabolag.se 2017).⁹ Handelsbolag är också vinstdrivande organisationer och omfattas i huvudsak av samma regler för beskattning som aktiebolag (Skatteverket 2017a). Jag räknar därför in aktiebolag och handelsbolag i samma kategori. Eftersom det endast finns två skolor i urvalet som drivs som handelsbolag är alla resultat dock snarlika om man exkluderar handelsbolagen från kategorin.

Samtidigt är både ideella föreningar och stiftelser icke-vinstdrivande organisationsformer som inte kan ge utdelning till ägare. Allmännyttiga ideella föreningar och stiftelser (samt trossamfund) som bedriver utbildning omfattas sedan 2014 också av enhetliga skatteregler (se Skatteverket 2017b, 2017c). Skolor som drivs av ideella föreningar och stiftelser inkluderas därför i samma kategori.

Ekonomiska föreningar utgör samtidigt en egen grupp huvudmän, som juridiskt sett liknar aktiebolag i högre utsträckning än stiftelser och ideella föreningar. Ekonomiska föreningar är enligt lag vinstdrivande organisationer. Alla ekonomiska föreningar har nämligen som syfte ”att främja medlemmarnas ekonomiska intressen” (SFS 1987:667, 1 kap) och det finns inga möjligheter att genom skrivningar ändra detta syfte (se Bolagsverket 2017).¹⁰ Vinstutdelning får förekomma i lika hög grad som i aktiebolag (SFS 1987:667, 10 kap) och ”[s]kattereglerna är i stort desamma som för aktiebolag” (Skatteverket 2017d).¹¹ Samtidigt är ekonomiska föreningar mer öppna och demokratiska än aktiebolag – ingen som uppfyller villkoren i stadgarna kan till exempel vägras medlemskap och varje medlem har en röst (Bolagsverket 2017). Överskott fördelas dessutom efter den omfattning som medlemmarna

⁸ Indelningen är i princip samma som Vlachos (2011), som dock inkluderar handelsbolag tillsammans med ekonomiska föreningar i kategorin ”Övriga”. Eftersom det endast finns två skolor som drivs av handelsbolag i urvalet är resultaten snarlika om vi istället inkluderar handelsbolag tillsammans med ekonomiska föreningar i en kategori.

⁹ Det finns endast två skolor som drivs av aktiebolag med särskild vinstbegränsning och fem skolor som drivs av aktiebolag vars verksamhetsbeskrivning noterar att verksamheten är icke-vinstdrivande.

¹⁰ Detta bekräftas av att alla ekonomiska föreningar som driver skolorna i urvalet inkluderar just denna formulering i verksamhetsbeskrivningen (se allabolag.se 2017).

¹¹ Av dessa anledningar beskriver Västra Götalandsregionen en ekonomisk förening som potentiellt ”olämplig som motagare av offentliga medel. Detta eftersom föreningens syfte är att gå med vinst för medlemmarnas skull” (Svensson 2014).

har deltagit i föreningens verksamhet eller i förhållande till inbetalda insatser (Skatteverket 2017d), vilket skiljer sig från aktiebolag där antalet aktier och aktieslaget bestämmer rösträtten och rätten till utdelning. Av dessa anledningar räknas skolor som drivs av ekonomiska föreningar in i en egen kategori. Som noteras i avsnitt 4 är det samtidigt värt att notera att slutsatserna överlag inte skiljer sig om skolorna som drivs av ekonomiska föreningar istället inkluderas i samma kategori som ideella föreningar/stiftelser eller aktiebolag/handelsbolag.

Den deskriptiva statistiken i tabell A1 visar att svenska niondeklassare i fristående skolor – oavsett ägandeform – generellt rankar sina skolor högre, jämfört med elever i kommunala skolor. Elever i skolor som drivs av ekonomiska föreningar hyser samtidigt mer positiva attityder än elever i skolor som drivs av ideella föreningar/stiftelser, som i sin tur har mer positiva attityder än elever i skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag. Som redovisas nedan skiljer sig dock elevsammansättningen mellan de olika huvudmannatyperna – och det är viktigt att studera huruvida detta driver skillnaderna i attityder.

3.4. Kontroller för elevsammansättning

I analyserna tar jag hänsyn till ett antal kontroller för elevernas sammansättning.¹² Jag använder data från Skolverket (2017) för att koppla utfallsvariablerna till skolornas elevsammansättning. Först och främst använder jag SALSA för årskullarna som gick ut nian vårterminerna 2015 och 2016. Detta ger mig data över föräldrarnas genomsnittliga utbildningsnivå – där genomgången folkskola/grundskola ger 1 poäng, genomgången gymnasial utbildning ger 2 poäng och eftergymnasial utbildning ger 3 poäng – andelen pojkar och andelen nyinvandrade bland eleverna i nionde klass som deltog i skolenkäten vårterminen 2015, höstterminen 2015 och vårterminen 2016.¹³ Om bakgrundsinformation baseras på färre än 15 elever finns det dock inga data tillgängliga.¹⁴

Eftersom SALSA-data ännu inte fanns tillgängligt för elever som deltog i Skolenkäten under höstterminen 2016 och vårterminen 2017 när analysen genomfördes, hämtar jag ytterligare bakgrundsdata från SIRIS-databasen. Denna databas ger information över andelen elever med högutbildade föräldrar, andelen pojkar, samt andelen nyinvandrade elever (och elever med okänd bakgrund) i nionde klass, så länge informationen baseras på minst 10 elever (istället för 15, som i SALSA).

Eftersom måttet på föräldrarnas utbildning skiljer sig mellan de olika databaserna använder jag en regressionsmodell för att förutspå föräldrarnas genomsnittliga utbildningsnivå i SALSA med hjälp av andelen elever med högutbildade föräldrar i SIRIS. Även måttet på nyanlända elever skiljer sig något mellan databaserna och jag använder därför en regressionsmodell för att förutspå andelen nyinvandrade elever i SALSA med hjälp av andelen nyinvandrade elever (och elever med okänd bakgrund)

¹² Den genomsnittliga elevsammansättningen kan i viss mån fånga upp skillnader som bör tillskrivas de olika huvudmännen, vilket i vissa fall spelar roll för tolkningen av skillnaderna mellan olika huvudmän i PISA (se Heller Sahlgren 2017b). I det här fallet är resultaten med och utan justering för elevsammansättning dock mer lika varandra än i PISA, vilket indikerar att användningen av aggregerad data är ett mindre problem för den här rapporten.

¹³ Notera att alla bakgrundsdata samlas in på höstterminen. Förutom eventuella skolbyten under det sista året i grundskolan täcker alltså bakgrundsinformation i SALSA niondeklassare som deltog i Skolenkäten på hösten och våren under samma skolår.

¹⁴ Notera att elever med okänd bakgrund ingick i SALSA-databasen för 2014/15, men att de exkluderades för 2015/16. För att studera om detta spelade någon roll för resultaten genomförde jag analyser där effekten av huvudman/ägandeform tilläts variera beroende på vilken termin skolorna deltog i Skolenkäten. Generellt fanns det i princip ingenting som tydde på att effekten varierade mellan olika terminer, vilket i sin tur indikerar att skillnaden mellan bakgrundsvariablerna i SALSA mellan 2014/15 och 2015/16 inte påverkar de huvudsakliga resultaten i rapporten.

i SIRIS.¹⁵ Resultaten från dessa regressioner redovisas i tabell A3 och visar ett starkt samband mellan de olika måtten i SALSAS och SIRIS, bland de skolor som det finns data för i bägge databaser. Andelen niondeklassare med föräldrar som har eftergymnasial utbildning i SIRIS förklarar 88 procent av skolskillnaderna i föräldrarnas genomsnittliga utbildningsbakgrund i SALSAS, medan måttet på nyinvandrade niondeklassare (och niondeklassare med okänd bakgrund) i SIRIS förklarar 82 procent av skolskillnaderna i andelen nyinvandrade i SALSAS.

För de skolor som saknar information på någon av bakgrundsvariablerna i både SALSAS och SIRIS använder jag istället genomsnittet för respektive variabel, bland de skolor med samma typ av huvudman (och ägandeform bland fristående skolor) för vilka det finns data tillgänglig i SALSAS.

I alla regressioner inkluderar jag sedan indikator för bortfall i SALSAS och interaktioner mellan dessa indikatorer och bakgrundsvariabeln i fråga. På så sätt kan jag studera alla skolor som beskrivs i avsnitt 3.2, trots att bakgrundsdata saknas för en del av dessa skolor. Liknande metoder för att ta hänsyn till bortfall i bakgrundsvariabler används ofta i annan forskning (t.ex. Falck och Woessmann 2013).¹⁶

Att det kan vara viktigt att justera för elevsammansättning i analysen visas i den deskriptiva statistiken i tabell A1: fristående skolor har generellt mer fördelaktig elevsammansättning än kommunala skolor. Bland de fristående skolorna har samtidigt ekonomiska föreningar mer fördelaktig elevsammansättning än ideella föreningar/stiftelser, som i sin tur har mer fördelaktig elevsammansättning än aktieföretag/handelsbolag.

3.5. Analysmetod

Rapporten rapporterar resultat från ett antal regressionsanalyser. Till att börja med studerar jag skillnaderna mellan fristående och kommunala skolor utan kontroller för elevsammansättning. Eftersom skolor deltog i Skolenkäten vid olika tillfällen justerar jag dock alltid för indikatorer för vilken termin som skolorna deltog i. Detta gör att skillnader mellan skolor som beror på generella förändringar mellan terminerna rensas bort. Likaså kontrollerar jag för skolor som deltagit två gånger i Skolenkäten samt interaktioner mellan dessa skolor och terminen de deltog i andra gången. Standardfelet klustras på skolnivå eftersom de oberoende variablerna av intresse varierar på den nivån (se Angrist och Pischke 2009).

I nästa modell lägger jag till kontrollerna för elevsammansättning. För att ta hänsyn till att eventuella skillnader mellan fristående och kommunala skolor, samt mellan fristående skolor med olika ägandeformer, egentligen skulle kunna bero på skillnader mellan kommuner inkluderar jag sedan indikatorer för vilken kommun skolorna är belägna i. Detta gör att man i praktiken endast jämför skolor som ligger i samma kommun, vilket gör att alla skillnader som beror på vilken kommun skolorna är lokaliserade i rensas bort. Samtidigt betyder detta också att kommuner med endast en skola i praktiken inte bidrar till resultaten.

¹⁵ Det står däremot klart att andelen pojkar är exakt samma mått i SALSAS och SIRIS, eftersom alla observationer med information i bägge databaser är likadana, vilket gör att man inte behöver använda regressionsmetoden.

¹⁶ I icke-rapporterade känslighetsanalyser studerade jag även om resultaten påverkades av att inkludera interaktioner mellan huvudman/ägandeform och indikatorn för bortfall i bakgrundsvariablerna. Resultaten var dock generellt i princip identiska.

I den sista modellen går jag ett steg längre och tar hänsyn till interaktionerna mellan kommun och termin, vilket gör att olika trender vad gäller mjuka utfall mellan kommuner rensas bort. Detta betyder dock också att skolor som ligger i kommuner där endast en skola deltog i Skolenkäten under en specifik termin inte bidrar till resultaten.

Jag upprepar sedan analyserna men inkluderar då separata indikatorer för friskolor med olika ägandeformer, enligt klassificeringen som beskrivs i avsnitt 3.3. På så sätt kan jag analysera om elever i fristående skolor med olika ägandeformer presterar olika vad gäller mjuka utfall.

Alla ovanstående analyser genomförs två gånger. I den första omgången tar jag inte hänsyn till att antalet elever som deltar i Skolenkäten skiljer sig mellan skolor, på grund av olika elevantal generellt och för att svarsfrekvensen är olika. I den andra omgången viktar jag istället regressionerna så att skolor med fler deltagande elever får proportionellt större vikt i modellerna. På så sätt representerar estimaten populationen av deltagande elever snarare än populationen av skolor.

För att studera i vilken utsträckning bortfallet i Skolenkäten spelar roll för resultaten genomför jag även ett antal känslighetstest. Först och främst studerar jag om huvudmannaskap och ägandeform förutspår sannolikheten att skolans svarsfrekvens och det absoluta antalet elever når upp till gränsen för att resultaten ska rapporteras (65 procent respektive 5 elever), efter att man justerar för de kontroller som inkluderas i analysen. På så sätt kan jag undersöka i vilken utsträckning huvudmannaskap och ägandeform påverkar sannolikheten för att få resultaten i Skolenkäten rapporterade. Likaså studerar jag den totala svarsfrekvensen på samma sätt.

Problemet med ovanstående är att den totala svarsfrekvensen också kan fånga upp viktiga mjuka utfall – framför allt elevernas samvetsgrannhet – som förutspår hur eleverna klarar sig senare i livet (se Hedengren och Stratmann 2012; Hitt m.fl. 2016; Zamarro m.fl. 2017). Med andra ord kan svarsfrekvensen alltså vara en relevant utfallsvariabel i sig.¹⁷ Eftersom svarsfrekvensen i Skolenkäten sannolikt inte ses som ett kvalitetsmått bland föräldrar och elever möjliggör detta även en analys av huruvida friskolor når sämre/bättre utfall på ett icke-kognitivt utfall som skolorna inte har starka incitament att bry sig om.

För att säkerställa att eventuella skillnader vad gäller svaren i Skolenkäten inte beror på olika svarsfrekvens – som alltså enligt tidigare forskning i sig fångar upp samvetsgrannhet – viktar jag dock dessa resultat efter skolornas svarsfrekvens. Detta gör att skolor med högre/lägre svarsfrekvens ges större/mindre vikt i analysen. Om resultaten är väldigt lika de i huvudmodellerna är det osannolikt att bortfall är ett problem för analysen.

Forskning visar att det ofta finns målkonflikter mellan hur reformer och interventioner – till exempel skolkonkurrens – påverkar mjuk och akademisk kvalitet (Heller-Sahlgren 2017a). För att analysera huruvida eventuella skillnader mellan fristående och kommunala skolor vad gäller mjuka utfall uppstår på bekostnad av deras akademiska kvalitet studerar jag även skillnader i meritvärden, resultaten på de nationella proven i engelska, matematik och svenska, andelen elever som uppnår godkänt betyg i alla ämnen samt andelen elever som är behöriga till åtminstone yrkesprogrammen på

¹⁷ Visserligen beror den binära variabeln som mäter huruvida svarsfrekvensen och antalet svaranden når upp till tröskelvärderna för att få skolornas resultat rapporterade i Skolenkäten också på svarsfrekvensen – och skulle därför också i viss mån kunna fånga upp skolors mjuka kvalitet. Detta är dock inte lika troligt eftersom tröskelvärderna är godtyckligt bestämda av Skolinspektionen (och delvis beror på årskullens storlek).

gymnasiet. Om eventuella skillnader i mjuka utfall mellan kommunala skolor och fristående skolor – samt mellan fristående skolor med olika ägandeformer – beror på skillnader i akademisk kvalitet bör de senare vara de omvända jämfört med de förstnämnda. Om skillnaderna vad gäller mjuk och akademisk kvalitet å andra sidan pekar i samma riktning är det mindre sannolikt att så är fallet.

Detta utesluter visserligen inte en målkonflikt helt och hållet: det är fortfarande möjligt att eventuella skillnader i akademiska resultat mellan huvudmännen/ägandeformerna skulle kunna vara ännu större än de är, om den ägandeform som uppnår högre mjuka utfall istället hade nått lägre sådana. För att studera om så är fallet analyserar jag även kopplingen mellan mjuka utfall och akademiska resultat direkt, både utan och med kontrollerna som används i analysen. Om korrelationen är negativ tyder det på en målkonflikt mellan mjuka utfall – så som de mäts här – och akademiska resultat, annars inte.

4. Resultat

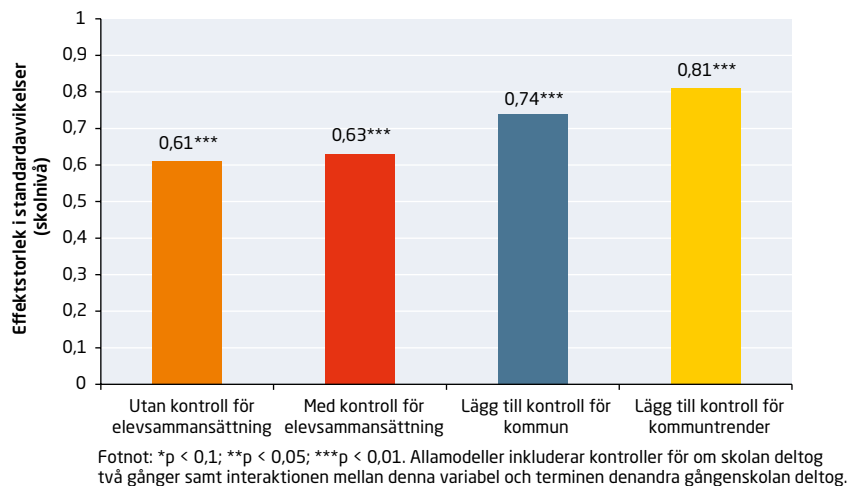
I det här avsnittet rapporteras resultaten från analyserna av indexet över mjuka utfall, som diskuteras i avsnitt 3.1. Jag rapporterar här även resultaten från enskilda frågeområden med figurer och redovisar sedan alla regressionsresultat i tabellform i appendix B. Jag diskuterar också kort resultaten från de separata analyserna av de 15 olika frågeområdena, som alla också redovisas i tabellform i appendix B.

4.1. Fristående skolor

Figur 1 rapporterar analysen över skillnaderna i attityder mellan elever i fristående och kommunala skolor vad gäller indexet över mjuka utfall. Positiva värden betyder att elever i fristående skolor har mer positiva attityder till skolan jämfört med kommunala skolor; negativa värden betyder att elever i kommunala skolor har mer positiva attityder till skolan jämfört med elever i fristående skolor.

Den första kolumnen visar skillnaden när man endast justerar för terminen som skolorna deltog i (samt en indikator för om skolan deltog två gånger och dess interaktion med terminen den andra gången skolan deltog). Den andra kolumnen visar skillnaden när man lägger till kontroller för elevsammansättning, medan den tredje kolumnen visar skillnaden när man även justerar för vilken kommun skolor är belägna i. Den fjärde kolumnen visar till sist skillnaden när man även justerar för trender i attityderna mellan terminerna bland skolor i olika kommuner.

Figur 1. Elevers attityder i fristående skolor, jämfört med kommunala skolor
(Index över mjuka utfall)

Resultaten visar att elever i friskolor hyser mer positiva attityder till sina skolor än elever i kommunala skolor. Den första kolumnen indikerar att skillnaden vad gäller indexet över mjuka utfall uppgår till 0,61 standardavvikelse på skolnivå. Eftersom indexet är skapat med principalkomponentanalys finns ingen naturlig skala, men effektstorleken motsvarar mellan 0,32 och 0,74 steg på indexen för de separata frågeområdena, på en skala mellan 0 och 10.

Ingenting tyder heller på att skillnaden beror på elevsammansättningen eller skillnader mellan kommunerna i vilka skolorna är lokaliserade. Faktum är att effektstorleken ökar när man lägger till fler kontroller. Den sista modellen – som alltså justerar för elevsammansättning samt kommunspecifika effekter och trender i mjuka utfall – visar att elever i fristående skolor rapporterar 0,81 standardavvikelse mer positiva attityder.

Överlag står det alltså klart att elever i fristående skolor är nöjdare med sina skolor, jämfört med elever i kommunala skolor – även när man justerar för en rad relevanta kontrollvariabler, inklusive elevsammansättningen.

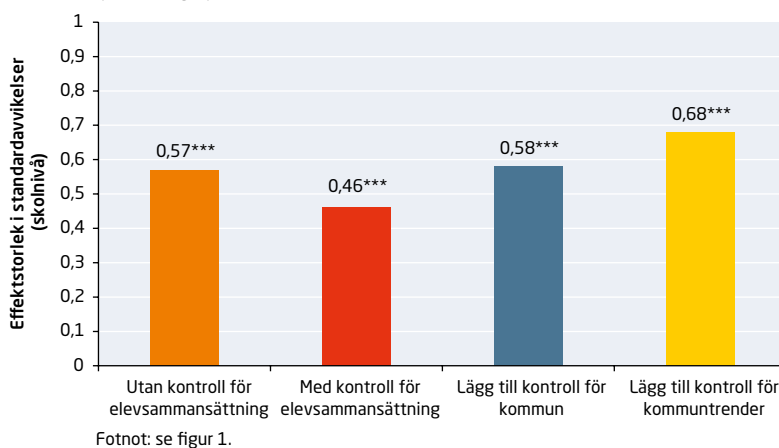
4.1.1. Resultat från enskilda frågeområden

Som resultaten i tabellerna B1a och B1b visar gäller ovanstående slutsats alla frågeområden som studeras – förutom elevhälsa, där tre av fyra modeller inte indikerar någon statistiskt signifikant fördel för friskolorna. Annars varierar koefficienternas storlek något, men visar generellt på stabila skillnader till friskolornas fördel. Exempelvis uppgår effektstorleken vad gäller övergripande nöjdhet till 0,58 standardavvikelse (0,70 steg på indexet mellan 0 och 10) i den fullständiga modellen.

För att spara utrymme rapporteras här endast resultaten från ett par av de enskilda frågeområdena med figurer: utmaningar, studiero och stimulans. Figurerna 2–4 redovisar resultaten. Dessa indikerar att elever i fristående skolor rapporterar att (1) deras skolor ger större utmaningar i arbetet för elever som behöver det, (2) de har mer studiero och (3) de känner sig mer stimulerade, jämfört med elever i kommunala skolor.

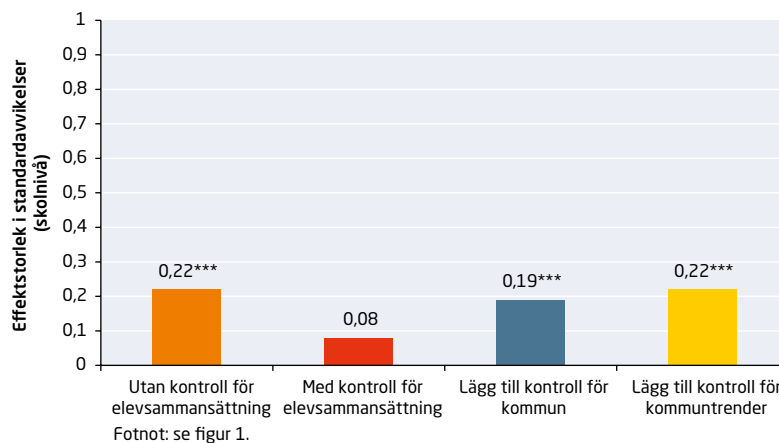
Koefficienten för fristående skolor varierar dock ganska kraftigt beroende på frågeområde: skillnaden i studiero uppgår till 0,22 standardavvikelse i den sista modellen (0,19 steg på indexet mellan 0 och 10), medan skillnaden i stimulans och utmaningar uppgår till 0,53 respektive 0,68 standardavvikelse (0,37 respektive 0,35 steg på indexen mellan 0 och 10).¹⁸ Det är också noterbart att skillnaderna mellan fristående och kommunala skolor påverkas annorlunda av att man inkluderar kontroller för elevsammansättning: medan skillnaderna i stimulans ökar något minskar de istället när det gäller studiero och utmaningar. I de senare fallen ökar skillnaderna dock med ytterligare kontroller för kommunspecifika effekter och kommunspecifika trender, medan de ligger i princip still när det gäller stimulans. Överlag pekar alltså dessa resultat i samma riktning som de som rapporteras i figur 1: elever i friskolor hyser mer positiva attityder till sina skolor, jämfört med elever i kommunala skolor.

Figur 2. Elevers attityder i fristående skolor, jämfört med kommunala skolor
(Utmaningar)

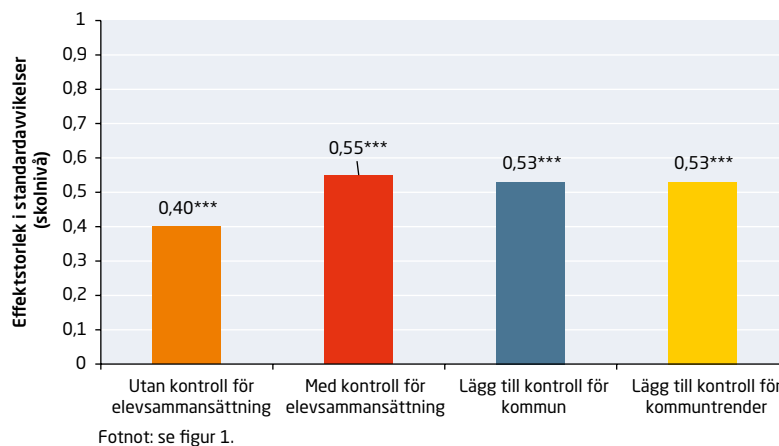

¹⁸ Eftersom variabelernas standardavvikelse är olika stora (se tabell A1) korresponderar den relativa skillnaden till friskolornas fördel mätt i standardavvikelse (se tabellerna B1a–B2) inte nödvändigtvis med den relativa skillnaden mätt i indexsteg.

Figur 3. Elevers attityder i fristående skolor, jämfört med kommunala skolor
(Studiero)

Figur 4. Elevers attityder i fristående skolor, jämfört med kommunala skolor
(Stimulans)

4.1.2. Resultat viktade för antalet elever som deltar i Skolenkäten

Hur påverkas resultaten av att man tar hänsyn till att antalet elever skiljer sig åt mellan skolorna? För att ta reda på detta genomför jag samma analyser som beskrivs ovan, men viktar då alla regressioner för antalet elever som skolornas snitt baseras på. Detta betyder att skolor med fler svaranden ges proportionellt större vikt i analysen.¹⁹

Resultaten från den fullständiga modellen – motsvarande den fjärde kolumnen i figurerna – rapporteras i tabell B2.²⁰ Dessa är överlag väldigt lika de som tidigare har beskrivits. Faktum är att skillnaderna ökar något till de fristående skolornas fördel i de frågeområden där skillnaderna var något mindre i analyserna utan vikter. Exempelvis finns nu en tydlig fördel för de fristående skolorna även när det gäller elevhälsa.

Med andra ord står det klart att de fristående skolornas fördel vad gäller elevernas attityder inte påverkas märkbart om man viktar regressionerna för att ta hänsyn till att antalet elever som rapporterar attityder skiljer sig åt mellan skolorna. Om något stärks slutsatsen ytterligare om man tar hänsyn till att antalet elever som skolornas genomsnitt baseras på varierar.²¹

¹⁹ På så sätt replikerar analysen utan kontroller för elevsammansättning motsvarande regressioner på elevnivå. Med kontroller för elevsammansättning är dock resultaten annorlunda från de som estimeras på elevnivå (Heller-Sahlgren 2017b).

²⁰ Resultaten från de mindre restriktiva modellerna är också väldigt lika om man inkluderar vikter.

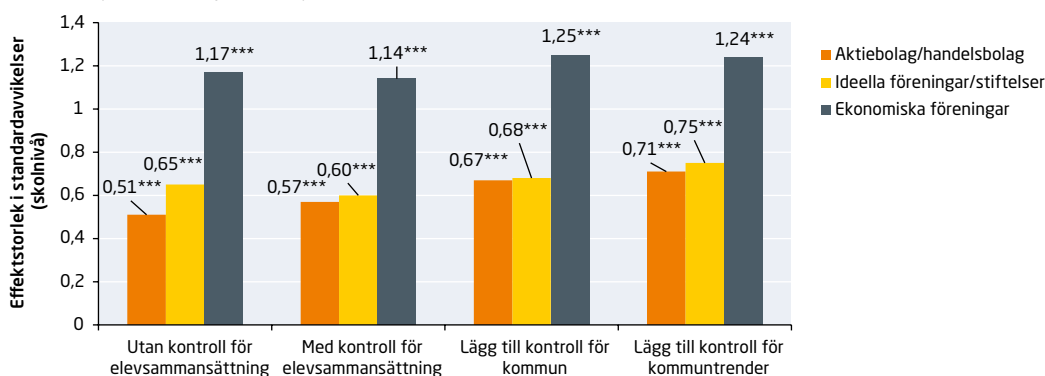
²¹ Resultaten är i princip identiska om man istället viktar regressionerna efter antalet elever som enligt Skolinspektion skulle ha deltagit i Skolenkäten om bortfallet hade varit noll.

4.2. Fristående skolor med olika ägandeformer

Finns det några skillnader mellan fristående skolor med olika ägandeformer? För att studera denna fråga delar jag upp de fristående skolorna i tre grupper – aktiebolag/handelsbolag, ideella föreningar/stiftelser och ekonomiska föreningar – i enlighet med diskussionen i avsnitt 3.3. Figur 5 redovisar resultaten för indexet över mjuka utfall. Referenskategori är fortfarande kommunala skolor.

Figur 5 visar att elever i friskolor med alla slags ägandeformer rapporterar mer positiva attityder, jämfört med elever i kommunala skolor. Alla skillnader är statistiskt signifikanta. Det står alltså klart att den fördel bland fristående skolor som kunde skönjas i de tidigare analyserna inte enbart drivs av skolor med specifika ägandeformer.

Figur 5. Friskolor med olika ägandeformer, jämfört med kommunala skolor
(Index över mjuka utfall)

Fotnot: se figur 1.

- Skillnaderna mellan AB/HB och IF/ST är ej statistiskt signifikanta ($p > 0,10$)

- Skillnaderna mellan AB/HB och EF är statistiskt signifikanta ($p < 0,05$)

- Skillnaderna mellan IF/ST och EF är statistiskt signifikanta ($p < 0,05$)

Samtidigt finns det inga statistiskt signifikanta skillnader mellan aktiebolag/handelsbolag och ideella föreningar/stiftelser. Intressant nog minskar också skillnaderna mellan dessa grupper absolut sett när man justerar för elevsammansättning – och koefficienterna är i princip identiska i modellerna som justerar för kommun-effekter och kommuntrender.

Å andra sidan står det också klart att elever i skolor som drivs av ekonomiska föreningar rapporterar mer positiva attityder än elever i skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag och ideella föreningar/stiftelser. Endast 34 skolor i analysen som redovisas i figur 5 drivs av ekonomiska föreningar – jämfört med 91 skolor som drivs av ideella föreningar/stiftelser och 259 skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag (varav 5 är icke-vinstdrivande) – vilket gör att man bör vara något försiktig i slutsatserna som dras utifrån detta. Vad som driver de ekonomiska föreningarnas fördel går inte heller att påvisa utifrån analysen.²²

Generellt indikerar alltså resultaten att vinstintresset inte har någon större påverkan på hur eleverna uppfattar skolmiljön. Elever i skolor som drivs av de minst vinstmotiverade fristående aktörerna (ideella föreningar och stiftelser) rapporterar nästan exakt samma attityder till sina skolor som drivs av de mest vinstmotiverade aktörerna (aktiebolag och handelsbolag).

²² Generellt är skolorna små och drivs ofta som personal- och föräldrakooperativ. Drygt hälften av dem bekänner sig också till pedagogiska idéer som fokuserar specifikt på mjuka utfall, såsom Montessori, Freinet och Waldorf. Men detta förklarar inte de ekonomiska föreningarnas fördel; dessa skolor har i princip samma fördel gentemot andra ägandeformer som resterande skolor som drivs som ekonomiska föreningar. Även de flesta av de sistnämnda har dock inriktningar där mjuka utfall betonas, enligt beskrivningarna på deras hemsidor.

Som beskrevs i avsnitt 3.3 är ekonomiska föreningar också juridiskt sett mer lika andra vinstdrivande aktörer än ideella föreningar och stiftelser: ekonomiska föreningar måste juridiskt sett främja medlemmarnas ekonomiska intressen, får dela ut vinster till sina medlemmar och omfattas av i princip samma skatteregler som aktiebolagen.

Till sist är det dock värt att notera att skillnaderna mellan olika ägandeformer i den fullständiga modellen faktiskt inte är statistiskt signifikanta om man istället jämför aktiebolag/handelsbolag med ideella föreningar/stiftelser/svb-bolag/ekonomiska föreningar – eller om man jämför aktiebolag/handelsbolag/ekonomiska föreningar med ideella föreningar/stiftelser/svb-bolag. Överlag hänger slutsatserna alltså inte på att ekonomiska föreningar klassificeras som en egen kategori istället för att inkluderas i någon av de andra två kategorierna.

4.2.1. Resultat från enskilda frågeområden

Tabellerna B3a–B3e visar att ovanstående slutsatser gäller för de flesta enskilda frågeområden. Koefficienternas storlek varierar, men resultaten visar generellt att elever i fristående skolor, oavsett ägandeform, rapporterar mer positiva attityder till sina skolor, jämfört med elever i kommunala skolor.

Återigen rapporterar elever i skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag väldigt lika attityder som elever i fristående skolor som drivs av ideella föreningar/stiftelser. Ibland är punktestimaten större för aktiebolagen/handelsbolagen och ibland är de större för ideella föreningar/stiftelser, men skillnaderna är i princip aldrig statistiskt signifikanta – speciellt inte i de mer restriktiva modellerna.

Intressant nog tenderar skillnaderna mellan aktiebolagen/handelsbolagen och ideella föreningarna/stiftelserna att minska när man justerar för skolornas elevsammansättning, kommuneffekter och kommuntrender. Detta indikerar att de skillnader som ibland kan skönjas utan kontroller beror på skillnader i elevunderlaget och kommuntillhörighet, snarare än skillnader som kan härledas till ägandeformer och incitament.

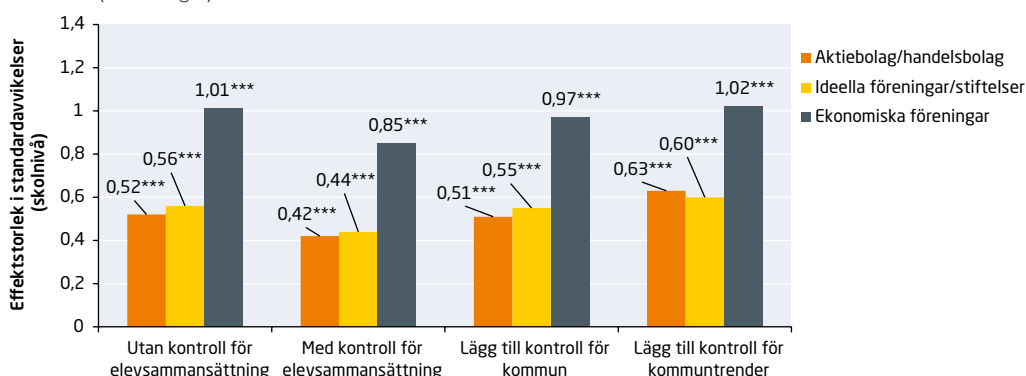
Samtidigt tenderar elever i skolor som drivs av ekonomiska föreningar att rapportera mer positiva attityder än elever i friskolor med andra ägandeformer. Intressanta undantag gäller studiero och trygghet, där alla tre grupper presterar i princip likvärdigt.

För att spara utrymme rapporteras endast resultaten från samma frågeområden som i avsnitt 4.1.1 i figurform: utmaningar, stimulans och studiero. Resultaten redovisas i figurerna 6–8. Dessa indikerar att elever i fristående skolor oavsett ägandeform rapporterar att (1) deras skolor ger större utmaningar i arbetet för elever som behöver det, (2) de känner sig mer stimulerade i sina skolor och (3) de har mer studiero, jämfört med elever i kommunala skolor.

Skillnaderna mellan aktiebolag/handelsbolag och ideella föreningar/stiftelser vad gäller utmaningar är inte statistiskt signifikanta oavsett kontroller, samtidigt som de ekonomiska föreningarnas fördel gentemot andra ägandeformer är tydlig i alla modeller.

När det gäller studiero påverkas koefficienten för aktiebolagen/handelsbolagen positivt av att man lägger till kontroller för kommuneffekter och –trender, vilket gör att endast aktiebolagen/handelsbolagen har ett statistiskt signifikant övertag gentemot kommunala skolor efter att man justerar för dessa variabler. Skillnaderna med övriga fristående skolor är dock inte säkerställd.

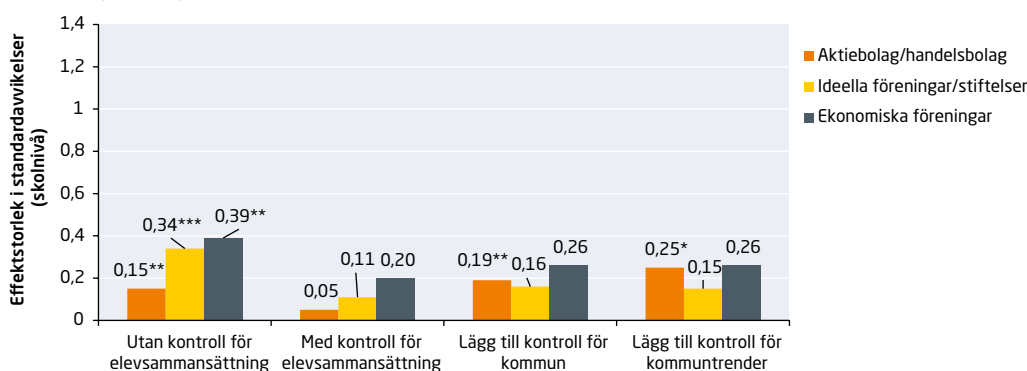
Figur 6. Friskolor med olika ägandeformer, jämfört med kommunala skolor
(Utmaningar)

Fotnot: se figur 1.

- Skillnaderna mellan AB/HB och IF/ST är ej statistiskt signifikanta ($p > 0,10$)
- Skillnaderna mellan AB/HB och EF är statistiskt signifikanta ($p < 0,10$)
- Skillnaderna mellan IF/ST och EF är statistiskt signifikanta ($p < 0,10$)

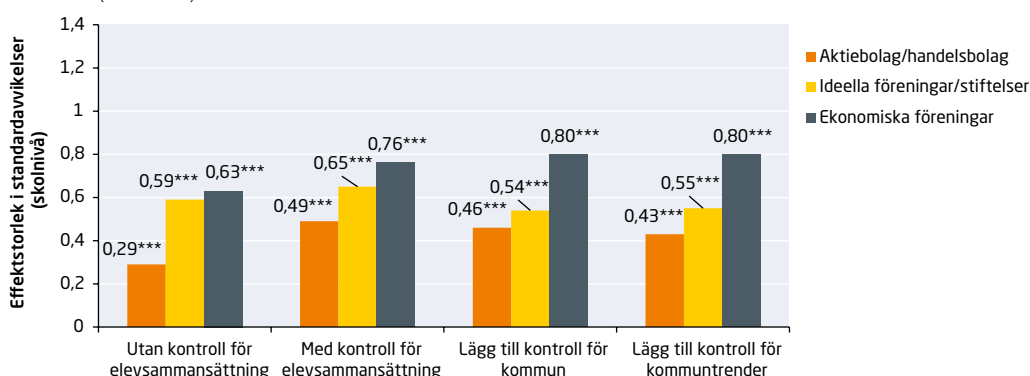
Figur 7. Friskolor med olika ägandeformer, jämfört med kommunala skolor
(Studiero)

Fotnot: se figur 1.

- Skillnaderna mellan AB/HB och IF/ST är ej statistiskt signifikanta ($p > 0,10$)
- Skillnaderna mellan AB/HB och EF är ej statistiskt signifikanta ($p > 0,10$)
- Skillnaderna mellan IF/ST och EF är ej statistiskt signifikanta ($p > 0,10$)

Figur 8. Friskolor med olika ägandeformer, jämfört med kommunala skolor
(Stimulans)

Fotnot: se figur 1.

- Skillnaderna mellan AB/HB och IF/ST är ej statistiskt signifikanta ($p > 0,10$) förutom i den första modellen ($p < 0,05$)
- Skillnaderna mellan AB/HB och EF är statistiskt signifikanta ($p < 0,10$)
- Skillnaderna mellan IF/ST och EF är ej statistiskt signifikanta ($p > 0,10$)

Resultaten visar visserligen att elever i skolor som drivs av ideella föreningar/stiftelser rapporterar att de är mer stimulerade än elever som går i skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag – men endast när man inte justerar för elevsammansättning. Med

denna kontroll minskar skillnaden markant och är inte längre statistiskt signifikant. Skillnaden minskar ytterligare när man justerar för kommuneffekter och kommunrender. Elever i skolor som drivs av ekonomiska föreningar rapporterar dock att de är mer stimulerade än elever i skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag. Deras försprång gentemot ideella föreningar/stiftelser är samtidigt inte statistiskt signifikant.

Överlag pekar hursomhelst resultaten i samma riktning som de som rapporteras i figur 5: elever i friskolor, oavsett ägandeform, har mer positiva attityder till sina skolor jämfört med elever i kommunala skolor. Generellt finns heller inga skillnader mellan skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag och ideella föreningar/stiftelser, samtidigt som ekonomiska föreningar ofta har ett övertag gentemot de andra ägandeformerna.

4.2.2. Resultat viktade för antalet elever som deltar i Skolenkäten

Liksom i avsnitt 4.1.2 genomför jag även analyser där resultaten viktas för antalet elever som svarar i Skolenkäten. Resultaten från den fullständiga modellen – motsvarande den i fjärde kolumnen i figurerna 5–8 – rapporteras i tabellerna B4a och B4b.²³ Dessa är överlag väldigt lika motsvarande modeller i tabellerna B3a–B3e: elever i friskolor, oavsett ägandeform, tenderar att rapportera mer positiva attityder till sina skolor än elever i kommunala skolor. Elever i skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag rapporterar dessutom väldigt lika attityder som elever i skolor som drivs av ideella föreningar/stiftelser, medan elever i skolor som drivs av ekonomiska föreningar ofta rapporterar mer positiva attityder än elever i skolor med andra ägare.²⁴

4.3. Bortfallsanalys - och analys av svarsfrekvensen som mått på samvetsgrannhet

För att studera i vilken utsträckning bortfallet i Skolenkäten påverkar resultaten analyserar jag även huruvida huvudmannaskap och ägandeform är relaterade till (1) sannolikheten att svarsfrekvensen och antalet elever når gränsen för att få resultaten rapporterade (65 procent respektive 5 elever) och (2) den totala svarsfrekvensen.

Som noteras i avsnitt 3.5 kan dock elevernas deltagande i enkäter också utgöra ett viktigt icke-kognitivt utfall i sig. Forskning indikerar nämligen att elevernas svarsfrekvens, som verkar fånga upp deras samvetsgrannhet, förutspår viktiga utfall senare i livet (se Hedengren och Stratmann 2012; Hitt m.fl. 2016; Zamarro m.fl. 2017). När man studerar svarsfrekvensen som utfallsmått analyserar man alltså sannolikt eventuella skillnader mellan elever i fristående och kommunala skolor vad gäller samvetsgrannhet.

För att utreda närmare om olika svarsfrekvenser påverkar mina huvudsakliga resultat genomför jag trots detta samma analys som i avsnitten 4.1 och 4.2, men viktas den efter skolornas svarsfrekvens. Detta gör att skolor med högre/lägre svarsfrekvens ges större/mindre vikt i analysen. Om denna modell uppvisar väldigt lika resultat som huvudmodellerna är det osannolikt att bortfall är ett problem för analysen av svaren i Skolenkäten.²⁵

²³ Resultaten från de mindre restriktiva modellerna är väldigt lika om man inkluderar vikter.

²⁴ Resultaten är i princip identiska om man istället viktas regressionerna efter antalet elever som enligt Skolinspektion skulle ha deltagit i Skolenkäten om bortfallet hade varit noll.

²⁵ Jag vägrade också resultaten för antalet elever som enligt Skolinspektionen skulle ha deltagit i Skolenkäten om bortfallet hade varit noll. Detta gör att skolor med fler/färre antal elever i nionde klass – oavsett svarsfrekvens – ges större/mindre vikt i analysen. Som noteras i fotnoterna 21 och 24 är dock resultaten i princip identiska som när man väger resultaten efter antalet elever som faktiskt svarar, såsom rapporteras i avsnitten 4.1.2 och 4.2.2.

Resultaten rapporteras i tabell B5. Först och främst står det klart att huvudmannaskap/ägandeform inte förutspår sannolikheten att skolornas svarsfrekvens och antalet svarande elever når gränsen för att få deras resultat rapporterade.²⁶ Fristående skolor har dock högre svarsfrekvens totalt sett, medan det inte finns statistiskt signifikanta skillnader mellan fristående skolor med olika ägandeformer. Efter att man justerar för elevsammansättning, kommuneffekter och kommuntrender har fristående skolor i snitt 3 procentenheter högre svarsfrekvens. I absoluta termer är detta en liten fördel, men motsvarar 0,19 standardavvikelser på skolnivå. Samtidigt är skillnaderna mellan friskolor med olika ägandeformer inte statistiskt signifikanta.²⁷ Sammantaget tyder detta på att elever i fristående skolor överlag är mer samvetsgranna, enligt ett mått som skolorna inte har starka incitament att bry sig om.

Samtidigt visar resultaten också att övertaget för de fristående skolorna vad gäller indexet för mjuka utfall är i princip exakt samma, när man viktat regressionen för skolornas svarsfrekvens (jämför med kolumn 4 i tabell 3a). Skillnaderna mellan fristående skolor med olika ägandeformer är också snarlika (jämför med kolumn 4 i tabell B3a). De fristående skolornas fördel i Skolenkäten påverkas alltså i princip inte alls av att man i analysen låter skolor bidra till resultaten i proportion till deras svarsfrekvens.²⁸

Överlag finns det alltså ingenting som indikerar att olika bortfall bland ägandeformerna skulle spela någon roll för rapportens slutsatser. Huvudmannaskap och ägandeform är inte relaterade till sannolikheten att skolor når gränsen vad gäller svarsfrekvens och antalet svaranden för att få sina resultat rapporterade. Friskolorna har högre svarsfrekvens totalt sett, men detta bör ses som ett viktigt utfall i sig – och resultaten vad gäller svaren i Skolenkäten påverkas i varje fall knappt alls av att man viktat skolor efter deras svarsfrekvens.

4.4. Uppnås de högre mjuka utfallen på bekostnad av akademiska resultat?

Det står alltså klart att elever i fristående skolor, oavsett ägandeform, rapporterar mer positiva attityder till sina skolor, jämfört med elever i kommunala skolor – även när man justerar för en rad relevanta kontroller – och att denna fördel inte beror på olika bortfall. Likaså når de högre svarsfrekvens, vilket tidigare forskning indikerar också är ett relevant icke-kognitivt utfall. Frågan är om detta uppnås på bekostnad av kognitiva kunskaper, vilket forskning indikerar ofta kan vara fallet (se Heller-Sahlgren 2017a).

²⁶ Jag studerade även om det fanns en relation mellan huvudmannaskap/ägandeform och sannolikheten för att skolorna nådde tröskelvärdena, samtidigt som man justerar för den totala svarsfrekvensen och antalet elever som enligt Skolinspektionen skulle ha deltagit i Skolenkäten. I dessa analyser tillät jag också effekten av bägge dessa variabler variera över och under respektive tröskelvärde. På så sätt kan man studera om huvudmannaskap/ägandeform förutspår ett hopp precis över gränsen för att skolornas resultat ska rapporteras – vilket skulle tyda på att olika slags skolor som ligger nära tröskelvärdet aktivt försöker komma över det. Men inte heller då fanns det ett statistiskt signifikant samband mellan huvudmannaskap/ägandeform och sannolikheten för att skolorna nådde tröskelvärdena för att få sina resultat rapporterade – koefficienten var exakt samma som i kolumn 1 i tabell B5 (0,02), med ett något mindre standardfel (0,02). Samma slutsats nås oavsett vilka kontrollvariabler man inkluderar.

²⁷ När man viktat regressionerna efter antalet elever som enligt Skolinspektionen skulle ha deltagit i Skolenkäten om bortfallet hade varit noll är skillnaderna vad gäller svarsfrekvens snarlika. Dock blev koefficienten för aktiebolagen/handelsbolagen (0,02) statistiskt signifikant ($p=0,07$), medan den sjönk något till 0,01 bland ideella föreningar/stiftelser ($p=0,46$). Skillnaderna mellan friskolor med olika ägandeformer var dock inte statistiskt signifikanta då heller.

²⁸ Resultaten är likaså väldigt lika om man håller svarsfrekvensen konstant i analysen: koefficienten för fristående skolor minskar från 0,81 i kolumn 4 i tabell B1a till 0,75. Skillnaden är långt ifrån statistiskt signifikant. En liknande historia gäller skillnaderna mellan fristående skolor med olika ägandeformer: koefficienten för aktiebolag/handelsbolag minskar från 0,73 i kolumn 4 i tabell B3a till 0,68, medan den minskar från 0,75 till 0,68 för ideella föreningar/stiftelser och från 1,24 till 1,11 för ekonomiska föreningar. Problemet med detta tillvägagångssätt är att svarsfrekvensen i sig fångar upp en del av skolors mjuka kvalitet; håller man svarsfrekvensen konstant kontrollerar man alltså bort en del av den variation som är av intresse. Detta spelar dock alltså ingen större roll för slutsatserna i det här fallet.

För att analysera detta studerar jag huruvida friskolor når lägre meritvärden, sämre resultat på de nationella proven i engelska, matematik och svenska, har en lägre andel elever med godkända betyg i alla ämnen och/eller en lägre andel elever som är behöriga till åtminstone yrkesprogrammen på gymnasiet. Återigen separerar jag sedan fristående skolor efter ägandeform i analyserna. Jag justerar för samma variabler som i den fullständiga modellen som används i analyserna över mjuk kvalitet, vilket alltså inkluderar elevsammansättning, kommuneffekter och kommuntrender. Alla utfallsmått och huvudsakliga oberoende variabler är standardiserade så att genomsnittet är 0 och standardavvikelsen är 1.

Resultaten rapporteras i tabellerna B6a–B6b och visar att fristående skolor når högre resultat vad gäller meritvärde (motsvarande 0,19 standardavvikelser eller 5,59 meritpoäng), andelen gymnasiebehöriga elever (motsvarande 0,28 standardavvikelser eller 3,51 procentenheter), samt de nationella proven i engelska och svenska (motsvarande 0,17 respektive 0,30 standardavvikelser eller 0,28 respektive 0,47 poäng), men att det inte finns några skillnader när det gäller andelen som når målen i alla ämnen eller resultaten i det nationella provet i matematik.²⁹

Det finns inga statistiskt signifikanta skillnader mellan fristående skolor med olika ägandeformer vad gäller meritvärde, andelen elever som är gymnasiebehöriga eller resultaten på de nationella proven. Däremot har skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag ett försprång gentemot både kommunala skolor (motsvarande 0,17 standardavvikelser eller 2,43 procentenheter) och fristående skolor som drivs av andra aktörer när det gäller andelen elever som når godkänt betyg i alla ämnen. Fördelen för aktiebolag/handelsbolag gentemot ideella föreningar/stiftelser (motsvarande 0,23 standardavvikelser eller 3,28 procentenheter) är också statistiskt signifikant. Hursomhelst tyder i varje fall ingenting på att någon ägandeform uppnår sämre akademiska resultat än kommunala skolor.³⁰

Som noteras i avsnitt 3.5 utesluter dessa resultat visserligen inte en målkonflikt helt och hållet: det är fortfarande möjligt att de fristående skolornas fördel vad gäller akademiska resultat skulle kunna vara ännu större än den är, om deras mjuka kvalitet hade varit lägre. För att studera om så är fallet analyserar jag även kopplingen mellan mjuka utfall och akademiska resultat. Resultaten rapporteras i tabellerna B7a–B7b och visar att korrelationen mellan indexet för skolors mjuka kvalitet och måtten på deras akademiska resultat är positiv. Detta gäller oavsett om man kontrollerar för elevsammansättning, kommuneffekter och kommuntrender, eller inte.

Resultaten från modellerna utan elevsammansättning visar att en standardavvikelse högre poäng på indexet för mjuka utfall korrelerar med 0,15–0,28 standardavvikelser högre akademiska resultat. När man sedan justerar för elevsammansättning, kommuneffekter och kommunfixa effekter minskar korrelationen mellan mjuka utfall och akademiska resultat, men den är alltid statistiskt signifikant. I den fullständiga modellen indikerar resultaten att 1 standardavvikelse högre poäng på indexet för mjuka utfall korrelerar med 0,07–0,18 standardavvikelser högre akademiska resultat.

²⁹ Notera att jag för 2015/16 använder utfallsdata där elever med okänd bakgrund exkluderas, eftersom dessa elever inte ingår i SALSAs databasen för det året. Om jag studerar utfallsdata för 2015/16 som inkluderar elever med okänd bakgrund ökar de fristående skolornas fördel. Detta beror sannolikt på att eleverna med okänd bakgrund mestadels går i kommunala skolor – och därför framför allt drar ner de kommunala skolornas resultat. Kontrollerna för elevsammansättning justerar inte heller för detta, eftersom eleverna med okänd bakgrund inte ingår i beräkningarna av bakgrundsvariablerna i SALSAs databas för det året. För 2016/17 går det inte att använda utfallsdata där endast elever med okänd bakgrund utesluts, men alla resultat är snarlika om jag exkluderar data för 2016/17 i analysen. Att så är fallet är inte förvånande eftersom bakgrundsvariablerna för 2016/17 är skapade med metoden som diskuteras i avsnitt 3.4. Denna metod gör att eventuella skillnader i bakgrundsvariablernas påverkan på resultaten under året 2016/17 i praktiken filtreras bort i analysen.

³⁰ Liksom i analyserna av mjuka utfall är alla resultat väldigt lika om man viktat regressionerna för antalet elever i avgångsklassen.

Intressant nog korrelerar svarsfrekvensen också med de akademiska resultaten. Resultaten från modellerna utan elevsammansättning indikerar att en standardavvikelse högre svarsfrekvens är associerad med 0,18-0,38 standardavvikelse högre akademiska resultat. När man justerar för elevsammansättning, kommun-effekter och kommunfixa effekter minskar korrelationen, men den är fortsatt statistiskt signifikant. Undantaget är korrelationen mellan svarsfrekvensen och resultaten på det nationella provet i svenska, som inte längre är statistiskt signifikant. I den fullständiga modellen indikerar de andra resultaten att en standardavvikelse högre svarsfrekvens är associerad med 0,07-0,16 standardavvikelse högre akademiska prestationer. Överlag stödjer resultaten tidigare forskning som finner att akademiska resultat och svarsfrekvensen i enkätstudier är positivt relaterade (Hedengren och Stratmann 2012; Hitt m.fl. 2016; Zamarro m.fl. 2017).³¹

Resultaten i tabellerna B7c-B7f visar också att den positiva korrelationen mellan indexet för mjuka utfall och akademiska resultat är något starkare bland fristående skolor än kommunala skolor, men denna skillnad är inte statistiskt signifikant (förutom när man studerar meritvärde utan att justera för elevsammansättningen). Även korrelationen mellan svarsfrekvensen och akademiska resultat är överlag samma bland kommunala och fristående skolor efter att man justerar för elevsammansättning.³²

I icke-rapporterade resultat fann jag i princip inga skillnader i korrelationen mellan indexet för mjuka utfall och akademiska resultat bland friskolor med olika ägandeformer, samtidigt som relationen mellan svarsfrekvensen och akademiska resultat ofta var avsevärt starkare bland aktiebolagen än bland ideella föreningar/stiftelser och ekonomiska föreningar. Eftersom analyserna av de sistnämnda baseras på ganska få observationer – även om man studerar dem tillsammans – är det dock viktigt att tolka dessa skillnader försiktigt. Men ingenting tyder i varje fall på att just marknadsdrivande aktörer offerar mjuka utfall för högre akademiska resultat, eller vice versa, såsom vissa påstår i debatten.

Sammantaget tyder resultaten alltså på att skolors mjuka utfall är positivt korrelerade med deras akademiska prestationer, även efter att man justerar för elevsammansättning, kommuneffekter och kommuntrender. Givet avsaknaden av objektiva och externt rättade kunskapskontroller i Sverige är det viktigt att tolka resultaten försiktigt, men resultaten tyder i varje fall inte på att bättre mjuka utfall – så som de mäts här – automatiskt innebär att skolors prestationer i de inhemska kunskapskontroller som studeras försämras.

³¹ I icke-rapporterade analyser fann jag även ett starkt positivt samband mellan svarsfrekvensen och indexet för mjuka utfall som indikerade att en standardavvikelse högre svarsfrekvens var associerad med 0,45 standardavvikelse högre poäng på indexet för mjuka utfall i den fullständiga modellen.

³² Korrelationen mellan svarsfrekvens och andelen godkända i alla ämnen är starkare med statistiskt säkerställd marginal bland kommunala skolor utan kontroll för elevsammansättning. Men denna skillnad försvinner när man justerar för elevsammansättning och de andra kontrollerna. Inga skillnader är då statistiskt signifikanta. Korrelationen mellan svarsfrekvensen och meritvärdet är då istället något starkare bland friskolorna absolut sett, medan korrelationen mellan svarsfrekvensen och de andra två utfallen är något starkare bland kommunala skolor.

5. Slutsatser

I den skolpolitiska debatten hörs ofta röster som betonar att skolans uppdrag innefattar mer än bara kunskaper. Detta är ett viktigt perspektiv. För även om mycket forskning visar att akademiska resultat är viktiga för elevens framtid, finner många studier att elevers icke-kognitiva utfall, såsom deras attityder och välmående, också har en påverkan på deras utfall senare i livet.

I den här rapporten har jag studerat hur mjuka utfall – mätt som elevers attityder i Skolenkäten inom 15 olika frågeområden, inklusive stimulans, trygghet, nöjdhet och studiero – skiljer sig åt mellan fristående och kommunala skolor, samt mellan fristående skolor med olika ägandeformer.

Resultaten visade att elever i fristående skolor hyser mer positiva attityder till sina skolor jämfört med elever i kommunala skolor, även efter att man justerar för elevsammansättning, termin- och kommuneffekter samt kommuntrender. Detta gäller även om man tar hänsyn till att antalet elever som besvarar Skolenkäten skiljer sig mellan olika skolor samt att bortfallet är olika bland skolorna.

Intressant nog når samtidigt fristående skolor högre svarsfrekvens i Skolenkäten, även när man justerar för elevsammansättning, kommuneffekter och kommuntrender – vilket tidigare forskning indikerar tyder på större samvetsgrannhet bland eleverna. Dock ses svarsfrekvensen i Skolenkäten knappast som ett kvalitetsmått bland föräldrar och elever. Sammantaget tyder detta på att elever i fristående skolor presterar bättre även på ett viktigt icke-kognitivt mått som skolorna inte har starka incitament att bry sig om.

Samtidigt fann jag överlag inga statistiskt signifikanta skillnader när det gäller attityder eller svarsfrekvens mellan skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag och de som drivs av ideella föreningar/stiftelser. Däremot har elever i skolor som drivs av ekonomiska föreningar mer positiva attityder jämfört med elever i fristående skolor med andra ägandeformer, medan svarsfrekvensen inte skiljer sig med statistiskt säkerställd marginal. Totalt sett tyder resultaten alltså inte på att vinstintresset i sig har någon större påverkan på de mjuka utfall som studeras.

Jag fann inte heller någonting som tyder på att de fristående skolornas övertag när det gäller elevernas mjuka utfall uppnås på bekostnad av deras akademiska resultat. Fristående skolor når högre meritvärden, bättre resultat på de nationella proven i engelska och svenska, har en högre andel elever som når godkänt i alla ämnen och en högre andel elever som är behöriga till åtminstone yrkesprogrammen på gymnasiet – även när man justerar för samma faktorer som i analysen över mjuka utfall. Fristående skolor med olika ägandeformer presterar återigen generellt i paritet med varandra. Undantaget är att en högre andel elever i skolor som drivs av aktiebolag/handelsbolag når godkänt i alla ämnen, jämfört med ideella föreningar och stiftelser. Mer generellt är elevernas attityder och svarsfrekvens i Skolenkäten också positivt relaterade till skolornas akademiska prestationer.

Det är naturligtvis viktigt att vara försiktig när man drar slutsatser kring detta, speciellt eftersom det inte finns några objektiva och externt rättade kunskapskontroller i Sverige. Men resultaten tyder i varje fall på att de olika ägandeformernas fördel gentemot kommunala skolor när det gäller mjuka utfall, inte sker på bekostnad av deras akademiska resultat.

Mer generellt bör man alltid vara försiktig med att dra slutsatser om orsakssamband från dylika analyser. Det går naturligtvis inte heller att utesluta att marknadsdrivande aktörer presterar sämre på andra icke-kognitiva utfall än de som studeras här, speciellt sådana som är svårare att mäta. Att fristående skolor når högre svarsfrekvens i Skolenkäten – ett utfall som skolor har få incitament att bry sig om, men som tidigare forskning indikerar fångar upp samvetsgrannhet – tyder dock på att så inte är fallet.

Totalt sett tyder alltså ingenting på att marknadsorienterade aktörer skulle underpresterar när det gäller de mjuka utfall som studerades i den här rapporten. Tvärtom tyder mycket snarare på att fristående skolor – oavsett ägandeform – presterar bättre än kommunala skolor i dessa avseenden.

Referenser

allabolag.se. 2017. Data hämtad: <https://www.allabolag.se/>.

Andrews, Paul m.fl. 2014. "OECD and Pisa tests are damaging education worldwide – academics." *Guardian*, maj 6, pp. <https://www.theguardian.com/education/2014/may/06/oecd-pisa-tests-damaging-education-academics>.

Angrist, Joshua A. och Jörn-Steffen Pischke. 2009. *Mostly Harmless Econometrics: An Empiricist's Companion*. Princeton: Princeton University Press.

Atherton, Paul, Simon Appleton och Michael Bleaney. 2013. "International School Test Scores and Economic Growth." *Bulletin of Economic Research* 65(1):82-90.

Böhlmark, Anders och Mikael Lindahl. 2015. "Independent Schools and Long-run Educational Outcomes: Evidence from Sweden's Large-scale Voucher Reform." *Economica* 82(327):508-551.

Bolagsverket. 2017. "Vad är en ekonomisk förening?" <http://www.bolagsverket.se/fo/foreningsformer/ekonomisk/vad-1.1700>, Stockholm.

Brunello, Giorgio, Margherita Fort, Nicole Schneeweis och Rudolf Winter-Ebmer. 2016. "The Causal Effect of Education on Health: What is the Role of Health Behaviors?" *Health Economics* 25(3):314-336.

Card, David. 1999. "The Causal Effect of Education on Earnings." *Handbook of Labor Economics* 3(A):1801-1863.

Carneiro, Pedro, Claire Crawford och Alissa Goodman. 2007. "The Impact of Early Cognitive and Non-cognitive Skills on Later Outcomes." London.

Drougge, Göran m.fl. 2017. "Vinstjakt i skolan gör våra elever sämre." *Aftonbladet*, september 8, pp. <http://www.aftonbladet.se/debatt/a/02by0/vinstjakt-i-skolan-gor-vara-elever-samre>.

Falck, Oliver och Ludger Woessmann. 2013. "School competition and students' entrepreneurial intentions: international evidence using historical Catholic roots of private schooling." *Small Business Economics* 40(2):459-478.

Frijters, Paul, David W. Johnston och Michael A. Shields. 2014. "Does Childhood Predict Adult Life Satisfaction? Evidence from British Cohort Surveys." *Economic Journal* 124(580):F688-F719.

Gibbons, Stephen och Olmo Silva. 2011. "School Quality, Child Wellbeing and Parents' Satisfaction." *Economics of Education Review* 30(2):312-331.

Hanushek, Eric A., Guido Schwerdt, Simon Wiederhold och Ludger Woessmann. 2015. "Returns to Skills Around the World: Evidence from PIAAC." *European Economic Review* 73:103-130.

Hanushek, Eric A. och Ludger Woessmann. 2012. "Do Better Schools Lead to More Growth? Cognitive Skills, Economic Outcomes, and Causation." *Journal of Economic Growth* 17:267-321.

- Hanushek, Eric A. och Ludger Woessmann. 2016. "Knowledge Capital, Growth, and the East Asian Miracle." *Science* 351(6271):344-345.
- Heckman, James J. och Tim Kautz. 2013. "Fostering and Measuring Skills: Interventions That Improve Character and Cognition." NBER Working Paper No. 19656, Cambridge, MA.
- Hedengren, David och Thomas Stratmann. 2012. "The Dog that Didn't Bark: What Item Nonresponse Shows about Cognitive and Non-Cognitive Ability." Working Paper. George Mason University, Fairfax, VA.
- Heller-Sahlgren, Gabriel. 2017a. "Smart but Unhappy: Independent-school Competition and the Wellbeing-efficiency Trade-off in Education." *Economics of Education Review* DOI: 10.1016/j.econedurev.2017.10.005.
- Heller-Sahlgren, Gabriel. 2017b. "Skolpolitiskt relevanta faktorer bakom Sveriges resultat i Pisa 2015." Svenskt Näringsliv, Stockholm.
- Hitt, Collin, Julie Trivitt och Albert Cheng. 2016. "When you say nothing at all: The predictive power of student effort on surveys." *Economics of Education Review* 52:105-119.
- Huebner, E S. och Carol Diener 2008. "Research on Life Satisfaction of Children and Youth: Implications for the Delivery of School-Related Services." Pp. 393-413 in *The Science of Subjective Well-Being*, edited by Michael Eid and Randy J Larsen. New York: Guildford Press.
- Huebner, E S. och Rich Gilman. 2006. "Students Who Like and Dislike School." *Applied Research in Quality of Life* 1(2):139-150.
- Huebner, E S., Kimberly J. Hills, Xu Jiang, Rachel F. Long, Ryan Kelly och Michael D. Lyons 2014. "Schooling and Children's Subjective Well-Being." Pp. 797-819 in *Handbook of Child Well-Being: Theories, Methods and Policies in Global Perspective*, edited by Asher Ben-Arieh, Ferran Casas, Ivar Frønes, and Jill E Korbin. Dordrecht: Springer.
- Jacob, Brian och Lars Lefgren. 2007. "What Do Parents Value in Education? An Empirical investigation of Parents' Revealed Preferences for Teachers." *Quarterly Journal of Economics* 1603-1637.
- Jones, Peter. 2013. "Adult Mental Health Disorders and their Age at Onset." *British Journal of Psychiatry* 202:5-10.
- Lévy-Garboua, Louis, Youenn Lohéac och Bertrand Fayolle. 2006. "Preference Formation, School Dissatisfaction and Risky Behavior of Adolescents." *Journal of Economic Psychology* 27(1):165-183.
- Layard, Richard, Andrew E. Clark, Francesca Cornaglia, Nattavudh Powdthavee och James Vernoit. 2014. "What Predicts a Successful Life? A Life-course Model of Well-being." *Economic Journal* 124(580):F720-F738.
- Locke, Thomas F. och Michael E. Newcomb. 2004. "Adolescent Predictors of Young Adult and Adult Alcohol Involvement and Dysphoria in a Prospective Community Sample of Women." *Prevention Science* 5(3):151-168.
- Oreopoulos, Philip och Kjell G. Salvanes. 2011. "Priceless: The Nonpecuniary Benefits of Schooling." *Journal of Economic Perspectives* 25(1):159-184.
- Payton, John, Roger P. Weissberg, Joseph A. Durlak, Allison B. Dymnicki, Rebecca D. Taylor, Kriston B. Schellinger och Molly Pachan. 2008. "The Positive Impact of Social

and Emotional Learning for Kindergarten to Eighth-Grade Students: Findings from Three Scientific Reviews. Technical Report.” Research Report, Chicago, IL.

SFS 1987:667. n.d. “Lag (1987:667) om ekonomiska föreningar.” https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1987667-om-ekonomiska-foreningar_sfs-1987-667.

Skatteverket. 2017a. “Skatteregler för aktie- och handelsbolag – med deklarationsanvisningar.” <https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/sjalvservice/blanketterbroschyrer/broschyrer/info/294.4.39f16f103821c58f680007353.html>.

Skatteverket. 2017b. “Skatteregler för ideella föreningar.” <https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/sjalvservice/blanketterbroschyrer/broschyrer/info/324.4.39f16f103821c58f680007437.html>.

Skatteverket. 2017c. “Skatteregler för stiftelser.” <https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/sjalvservice/blanketterbroschyrer/broschyrer/info/329.4.71004e4c133e23bf6db800057565.html>.

Skatteverket. 2017d. “Vad är utdelning från ekonomiska föreningar?” <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2017.3/329573.html#h-Vad-ar-vinstutdelning>.

Skolinspektionen. 2017a. “Skolenkäten 2015–2016 – Resultat från elever i årskurs nio.” Dnr 2016:7914, Stockholm.

Skolinspektionen. 2017b. “Statistik från Skolenkäten.” <https://www.skolinspektionen.se/sv/Statistik/Statistik-om-Skolenkaten/>, Stockholm.

Skolinspektionen. 2017c. “Skolenkäten.” <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn-granskning/Regelbunden-tillsyn/Planering-och-genomforande/Enkater-infor-skolbesok/>, Stockholm.

Skolverket. 2017. “Statistik avseende grundskolan.” Stockholm. <http://siris.skolverket.se/siris/f?p=101:8:0>.

Steinfeld, Thomas. 2014. “Pisa urholkar skolan i tävlandets namn.” *Svenska Dagbladet*, juni 2, pp. <https://www.svd.se/pisa-urholkar-skolan-i-tavlandets-namn>.

Svensson, Johanna. 2014. “Formell handläggning av ansökningar utifrån associationsform.” <http://www2.vgregion.se/upload/kultursekretariatet/pdf/utvecklingsprojekt/Formell%20handla%20CC%88ggning%20av%20anso%20CC%88kningar%20utifra%20CC%8An%20associationsform.pdf>.

Takakura, Minoru, Norie Wake och Minoru Kobayashi. 2010. “The Contextual Effect of School Satisfaction on Health-Risk Behaviors in Japanese High School Students.” *Journal of School Health* 80(11):544-541.

Tyrefors Hinnerich, Björn och Jonas Vlachos. 2016. “The Impact of Upper-Secondary Voucher School Attendance on Student Achievement: Swedish Evidence using External and Internal Evaluations.” IFN Working Paper No. 1128, Institutet för Näringslivsforskning, Stockholm.

Vlachos, Jonas 2011. “Friskolor i förändring.” Pp. 66-110 in *Konkurrensens konsekvenser – vad händer med svensk välfärd?*, edited by Laura Hartman. Stockholm: SNS Förlag.

Zamarro, Gema, Malachi Nichols, Angela Duckworth och Sidney D’Mello. 2017. “Further Validation of Survey-Effort Measures of Conscientiousness: Results from a Sample of High School Students.” Working Paper, University of Arkansas, Fayetteville, AR.

Appendix A

Deskriptiv statistik och frågorna i Skolenkäten

Tabell A1. Deskriptiv statistik

Variabel	Alla skolor		Kommunala skolor	AB/HB	IF/ST	EF
	Medel	SD	Medel	Medel	Medel	Medel
Index över mjuka utfall	0,00	1,00	-0,17	0,33	0,49	1,01
Övergripande nöjdhet	6,23	1,21	6,04	6,61	6,83	7,3
<i>n</i>	1 452		1 068	259	91	34
Index över mjuka utfall (exkl. nöjdhet)	0,00	1,00	-0,13	0,30	0,58	0,89
Veta vad som krävs	6,42	0,58	6,34	6,54	6,66	6,82
Stimulans	5,52	0,70	5,44	5,63	5,85	5,86
Tillit till elevens förmåga	7,57	0,52	7,51	7,66	7,76	7,91
Anpassning efter elevens behov	6,95	0,58	6,85	7,12	7,18	7,30
Utmaningar	6,86	0,52	6,77	7,03	7,06	7,30
Argumentation och kritiskt tänkande	6,45	0,78	6,29	6,69	6,98	7,19
Grundläggande värden i undervisningen/lärandet	5,96	0,94	5,74	6,34	6,65	6,93
Grundläggande värden på skolan	6,39	0,92	6,22	6,68	6,95	7,14
Delaktighet och inflytande	5,47	0,78	5,36	5,66	5,75	6,11
Ordningsregler	5,28	0,85	5,19	5,40	5,59	5,87
Studiero	5,33	0,87	5,27	5,40	5,57	5,62
Trygghet	8,08	0,62	7,99	8,21	8,42	8,43
Förhindra kränkningar	6,87	0,89	6,68	7,24	7,41	7,60
Elevhälsa	6,72	0,77	6,70	6,71	6,81	7,02
<i>n</i>	1 532		1 090	290	112	40
Svarsfrekvens	0,81	0,16	0,79	0,83	0,83	0,87
<i>n</i>	1 735		1 225	334	132	44
Meritvärde	226,24	29,42	219,90	242,09	242,52	248,27
Procent godkända i alla ämnen	77,80	14,28	74,70	86,41	85,42	88,68
Procent behöriga	88,51	12,52	85,00	96,23	97,91	98,68
<i>n</i>	1 552		1 137	277	102	36
NP-poäng i engelska	15,10	1,67	14,72	16,06	16,14	16,23
<i>n</i>	1 520		1 122	261	103	34
NP-poäng i matematik	11,28	2,21	11,01	11,92	12,28	11,83
<i>n</i>	1 510		1 120	258	98	34
NP-poäng i svenska	13,59	1,55	13,29	14,31	14,47	14,76
<i>n</i>	1 405		1 049	236	88	32
Genomsnittlig föräldrabakgrund	2,27	0,24	2,23	2,38	2,45	2,51
Procent nyanlända	4,62	6,65	5,74	0,78	1,46	0,65
Procent pojkar	51,71	9,04	52,23	50,32	48,29	51,88
<i>n</i>	1 098		843	164	65	26

Fotnot: Endast observationer utan bortfall används för att beräkna den deskriptiva statistiken (se avsnitt 3.4). Antalet skolor i analysen av akademiska resultat varierar något beroende på utfallet (det maximala antalet skolor rapporteras här). AB/HB = aktiebolag/handelsbolag. IF/ST = ideella föreningar/stiftelser. EF = ekonomiska föreningar. I analysen är alla utfallsdata standardiserade att ha ett genomsnitt på 0 och standardavvikelse på 1. Den deskriptiva statistiken inkluderar skolor som deltog två gånger i Skolenkäten, medan *n* noterar antalet skolor snarare än observationer. Antalet skolor med bakgrundsvariabler utan bortfall är de skolor som det finns data för i SALSA för åren 2014/16 och 2015/16.

Tabell A2. Principalkomponentanalyser för de olika frågeområdena

Variabel	Faktorladdningar	Unik varians	Faktorladdningar (exkl. nöjdhet)	Unik varians
Övergripande nöjdhet	0,84	0,29		
Veta vad som krävs	0,79	0,38	0,78	0,39
Stimulans	0,74	0,45	0,74	0,45
Tillit till elevens förmåga	0,84	0,30	0,83	0,30
Anpassning efter elevens behov	0,82	0,33	0,81	0,35
Utmaningar	0,69	0,53	0,66	0,56
Argumentation och kritiskt tänkande	0,86	0,26	0,87	0,24
Grundläggande värden i undervisningen/lärandet	0,79	0,37	0,80	0,36
Grundläggande värden på skolan	0,87	0,25	0,87	0,25
Delaktighet och inflytande	0,79	0,38	0,80	0,37
Ordningsregler	0,83	0,31	0,83	0,31
Studiero	0,73	0,47	0,73	0,47
Trygghet	0,60	0,63	0,62	0,61
Förhindra kränkningar	0,88	0,22	0,88	0,23
Elevhälsa	0,74	0,45	0,72	0,48
Andel av variansen förklarad	0,63		0,62	
Eigenvärde	9,38		8,64	
Cronbachs alpha	0,95		0,95	
N	1 770		1 867	

Fotnot: tabellen visar resultaten från två separata principalkomponentanalyser. Inga andra faktorer nådde ett Eigenvärde på 1 och rapporteras därför inte.

Tabell A3. Korrelationen mellan bakgrundsmått i SALSA och SIRIS

	Genomsnittlig föräldrautbildning i SALSA	Procent nyinvandrade elever i SALSA
Andel elever med högutbildade föräldrar i SIRIS	1,33*** (0,02)	
Procent nyinvandrade elever (eller med okänd bakgrund) i SIRIS		0,71*** (0,04)
R ²	0,88	0,82
n	892	560

Fotnot: Signifikansnivåer: *p < 0,1; **p < 0,05; ***p < 0,01. Standardfel klustrade på skolnivå i parenteser.

Frågeområden i Skolenkäten

1. *Veta vad som krävs*
 - a. Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår
 - b. Jag vet vad jag behöver kunna för att nå kunskapskraven i skolan

2. *Stimulans*
 - a. Skolarbetet är intressant
 - b. Skolarbetet är roligt
 - c. Skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer

3. *Tillit till elevens förmåga*
 - a. Mina lärare får mig att tro på mig själv i mitt skolarbete
 - b. Mina lärare förväntar sig att jag ska göra mitt bästa
 - c. Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker

4. *Anpassning efter elevens behov*
 - a. Jag kan få extraundervisning om jag skulle behöva det
 - b. Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det
 - c. Skolarbetet är för svårt för mig (-)

5. *Utmaningar*
 - a. I min skola finns det extrauppgifter för de som hinner och vill ha det
 - b. Jag kan få svårare uppgifter om jag vill
 - c. Jag får för lite utmanande arbetsuppgifter i skolan (-)

6. *Argumentation och kritiskt tänkande*
 - a. På lektionerna får vi diskutera och debattera olika frågor
 - b. I min skola får jag lära mig att argumentera för min sak
 - c. Mina lärare uppmuntrar oss elever att reflektera över vad vi hör och läser

7. *Grundläggande värden i undervisningen/lärandet*
 - a. I min skola pratar vi om mänskliga rättigheter
 - b. I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen
 - c. I min skola får jag öva på att göra etiska ställningstaganden

8. *Grundläggande värden på skolan*
 - a. Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar
 - b. I min skola respekterar vi varandras olikheter
 - c. I min skola respekterar elever och lärare varandra

9. *Delaktighet och inflytande*
 - a. Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll
 - b. På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter
 - c. I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö

10. *Ordningsregler*
 - a. I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns
 - b. I min skola är vi elever med och bestämmer vilka ordningsregler vi ska ha
 - c. Mina lärare ser till att ordningsreglerna på skolan följs

11. *Studiero*
 - a. Jag har studiero på lektionerna
 - b. På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet (-)
 - c. Mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna

12. *Trygghet*
 - a. I min skola finns det elever som jag är rädd för (-)
 - b. I min skola finns det personal som jag är rädd för (-)
 - c. Jag känner mig trygg i skolan

13. *Förhindra kränkningar*
 - a. Min skola arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling
 - b. De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt
 - c. Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev

14. *Elevhälsa*
 - a. Elevhälsogruppen i min skola frågar oss elever om hur vi upplever vår skol- och livssituation
 - b. Jag kan gå och prata med skolsyster eller kuratorn/skolpsykolog om vad jag vill, det måste inte ha hänt något allvarligt
 - c. På min skola är det OK att lämna lektionen om man känner ett behov av att träffa skolsyster eller kurator

15. *Övergripande nöjdhet*
 - a. Jag är nöjd med min skola som helhet
 - b. Jag skulle rekommendera min skola

Appendix B

Resultat i tabellform för alla utfall

Tabell B1a. Elevers attityder i fristående skolor, jämfört med elever i kommunala skolor.

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Index över mjuka utfall			
Friskola	0,61***	0,63***	0,74***	0,81***
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,09)
R ²	0,08	0,11	0,27	0,36
	Övergripande nöjdhet			
Friskola	0,56***	0,48***	0,54***	0,58***
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,09)
R ²	0,07	0,13	0,31	0,39
<i>n</i>	1 452	1 452	1 452	1 452
	Index över mjuka utfall (exkl. övergripande nöjdhet)			
Friskola	0,62***	0,59***	0,68***	0,73***
	(0,06)	(0,07)	(0,07)	(0,09)
R ²	0,09	0,13	0,27	0,35
	Veta vad som krävs			
Friskola	0,46***	0,52***	0,57***	0,59***
	(0,06)	(0,06)	(0,07)	(0,09)
R ²	0,05	0,08	0,24	0,34
	Stimulans			
Friskola	0,40***	0,55***	0,53***	0,53***
	(0,06)	(0,06)	(0,07)	(0,09)
R ²	0,05	0,12	0,30	0,37
	Tillit till elevens förmåga			
Friskola	0,38***	0,43***	0,49***	0,55***
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,09)
R ²	0,04	0,06	0,22	0,33
	Anpassning efter elevens behov			
Friskola	0,52***	0,42***	0,48***	0,50***
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,09)
R ²	0,06	0,10	0,24	0,33
	Utmaningar			
Friskola	0,57***	0,46***	0,58***	0,68***
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,09)
R ²	0,08	0,09	0,24	0,36
	Argumentation och kritiskt tänkande			
Friskola	0,67***	0,70***	0,72***	0,78***
	(0,06)	(0,06)	(0,08)	(0,09)
R ²	0,10	0,15	0,29	0,37
<i>n</i>	1 532	1 532	1 532	1 532
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: Signifikansnivåer: *p < 0,1; **p < 0,05; ***p < 0,01. Standardfel klustrade på skolnivå i parenteser. Alla regressioner inkluderar terminfixa effekter, indikatorer för skolor som deltagit två gånger i Skolenkäten samt interaktioner mellan dessa indikatorer och terminen skolorna deltog i för andra gången.

Tabell B1b. Elevers attityder i fristående skolor, jämfört med elever i kommunala skolor.

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Grundläggande värden i undervisningen/lärandet			
Friskola	0,78***	0,73***	0,73***	0,77***
	(0,06)	(0,06)	(0,07)	(0,09)
R ²	0,13	0,18	0,30	0,38
	Grundläggande värden på skolan			
Friskola	0,62***	0,50***	0,55***	0,58***
	(0,06)	(0,06)	(0,07)	(0,09)
R ²	0,09	0,15	0,28	0,36
	Delaktighet och inflytande			
Friskola	0,47***	0,60***	0,68***	0,71***
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,10)
R ²	0,05	0,11	0,26	0,35
	Ordningsregler			
Friskola	0,37***	0,38***	0,52***	0,56***
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,09)
R ²	0,04	0,07	0,26	0,33
	Studiero			
Friskola	0,22***	0,08	0,19**	0,22**
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,10)
R ²	0,01	0,06	0,20	0,29
	Trygghet			
Friskola	0,47***	0,30***	0,42***	0,48***
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,09)
R ²	0,06	0,09	0,24	0,34
	Förhindra kränkningar			
Friskola	0,72***	0,66***	0,78***	0,82***
	(0,06)	(0,07)	(0,07)	(0,09)
R ²	0,12	0,14	0,07	0,36
	Elevhälsa			
Friskola	0,07	0,09	0,18**	0,15
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,10)
R ²	0,01	0,02	0,18	0,27
<i>n</i>	1 532	1 532	1 532	1 532
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommuneffekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommuntrender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a.

Tabell B2. Elevers attityder i fristående skolor, jämfört med elever i kommunala skolor (regressioner viktade för antalet elever som svarade i Skolenkäten).

	Index över mjuka utfall	Övergripande nöjdhet	Index över mjuka utfall (exkl. övergripande nöjdhet)	Veta vad som krävs
Friskola	0,78***	0,52***	0,65***	0,60***
	(0,09)	(0,09)	(0,08)	(0,08)
R ²	0,40	0,43		0,37
	Stimulans	Tillit till elevens förmåga	Anpassning efter elevens behov	Utmaningar
Friskola	0,51***	0,54***	0,55***	0,70***
	(0,08)	(0,09)	(0,09)	(0,09)
R ²	0,41	0,37	0,39	0,41
	Argumentation och kritiskt tänkande	Grundläggande värden i undervisningen/lärandet	Grundläggande värden på skolan	Delaktighet och inflytande
Friskola	0,80***	0,80***	0,60***	0,64***
	(0,08)	(0,09)	(0,08)	(0,09)
R ²	0,41	0,41	0,41	0,38
	Ordningsregler	Studiero	Trygghet	Förhindra kränkningar
Friskola	0,55***	0,30***	0,46***	0,83***
	(0,08)	(0,09)	(0,09)	(0,08)
R ²	0,36	0,32	0,36	0,43
	Elevhälsa			
Friskola	0,22**			
	(0,09)			
R ²	0,35			

Fotnot: se tabell B1a. Regressionerna inkluderar samma kontroller som i den fullständiga modellen i kolumn 4 i tabell B1a och B1b. n = 1 452 i den första panelens två första kolumner. n = 1 532 i alla andra modeller.

Tabell B3a. Fristående skolor med olika ägandeformer.

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Index över mjuka utfall			
Aktiebolag/handelsbolag	0,51***	0,57***	0,67***	0,71***
	(0,07)	(0,08)	(0,10)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,65***	0,60***	0,68***	0,75***
	(0,12)	(0,12)	(0,13)	(0,15)
Ekonomiska föreningar	1,17***	1,14***	1,25***	1,24***
	(0,17)	(0,17)	(0,18)	(0,21)
R ²	0,09	0,12	0,27	0,36
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,31	0,77	0,95	0,84
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	<0,01	<0,01	0,02
IF/ST - EF (p-värde)	0,01	0,01	0,01	0,04
	Övergripande nöjdhet			
Aktiebolag/handelsbolag	0,47***	0,42***	0,48***	0,52***
	(0,07)	(0,08)	(0,09)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,65***	0,48***	0,50***	0,53***
	(0,12)	(0,11)	(0,12)	(0,15)
Ekonomiska föreningar	1,04***	0,84***	0,89***	0,87***
	(0,14)	(0,15)	(0,15)	(0,17)
R ²	0,07	0,14	0,31	0,39
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,18	0,62	0,88	0,93
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	0,01	0,01	0,07
IF/ST - EF (p-värde)	0,03	0,04	0,03	0,11
	Index över mjuka utfall (exkl., övergripande nöjdhet)			
Aktiebolag/handelsbolag	0,51***	0,52***	0,61***	0,63***
	(0,07)	(0,08)	(0,09)	(0,11)
Ideella föreningar/stiftelser	0,76***	0,65***	0,68***	0,71***
	(0,11)	(0,11)	(0,12)	(0,14)
Ekonomiska föreningar	1,08***	1,00***	1,09***	1,08***
	(0,14)	(0,15)	(0,17)	(0,18)
R ²	0,10	0,13	0,28	0,36
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,05	0,30	0,56	0,62
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	<0,01	0,01	0,03
IF/ST - EF (p-värde)	0,08	0,05	0,04	0,10
	Veta vad som krävs			
Aktiebolag/handelsbolag	0,39***	0,48***	0,52***	0,50***
	(0,07)	(0,07)	(0,09)	(0,11)
Ideella föreningar/stiftelser	0,53***	0,56***	0,55***	0,59***
	(0,12)	(0,12)	(0,12)	(0,15)
Ekonomiska föreningar	0,81***	0,85***	0,92***	0,93***
	(0,16)	(0,16)	(0,17)	(0,19)
R ²	0,06	0,08	0,25	0,34
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,31	0,54	0,82	0,58
AB/HB - EF (p-värde)	0,01	0,02	0,03	0,04
IF/ST - EF (p-värde)	0,16	0,12	0,07	0,14
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. n = 1 452 i de två första panelerna och n = 1 532 i resterande paneler. Alla regressioner inkluderar också kontroller för icke-vinstdrivande aktiebolag (se avsnitt 3.3). AB/HB = aktiebolag/handelsbolag. IF/ST = ideella föreningar/stiftelser. EF = ekonomiska föreningar.

Tabell B3b. Fristående skolor med olika ägandeformer.

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Stimulans			
Aktiebolag/handelsbolag	0,29***	0,49***	0,46***	0,43***
	(0,06)	(0,07)	(0,09)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,59***	0,65***	0,54***	0,55***
	(0,12)	(0,11)	(0,12)	(0,14)
Ekonomiska föreningar	0,63***	0,76***	0,80***	0,80***
	(0,13)	(0,13)	(0,14)	(0,16)
R ²	0,05	0,12	0,30	0,38
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,02	0,20	0,56	0,45
AB/HB - EF (p-värde)	0,01	0,05	0,03	0,04
IF/ST - EF (p-värde)	0,80	0,51	0,14	0,21
	Tillit till elevens förmåga			
Aktiebolag/handelsbolag	0,29***	0,37***	0,42***	0,46***
	(0,07)	(0,08)	(0,09)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,48***	0,48***	0,49***	0,58***
	(0,12)	(0,12)	(0,13)	(0,14)
Ekonomiska föreningar	0,79***	0,78***	0,84***	0,82***
	(0,16)	(0,16)	(0,17)	(0,19)
R ²	0,05	0,07	0,23	0,33
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,13	0,37	0,62	0,50
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	0,01	0,02	0,09
IF/ST - EF (p-värde)	0,11	0,11	0,09	0,27
	Anpassning efter elevens behov			
Aktiebolag/handelsbolag	0,48***	0,42***	0,50***	0,50***
	(0,07)	(0,07)	(0,09)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,54***	0,37***	0,42***	0,46***
	(0,12)	(0,12)	(0,13)	(0,15)
Ekonomiska föreningar	0,76***	0,56***	0,58***	0,59**
	(0,18)	(0,19)	(0,21)	(0,23)
R ²	0,06	0,10	0,24	0,33
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,64	0,71	0,58	0,80
AB/HB - EF (p-värde)	0,14	0,47	0,71	0,74
IF/ST - EF (p-värde)	0,30	0,38	0,50	0,64
	Utmaningar			
Aktiebolag/handelsbolag	0,52***	0,42***	0,51***	0,63***
	(0,07)	(0,08)	(0,09)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,56***	0,44***	0,55***	0,60***
	(0,11)	(0,11)	(0,13)	(0,15)
Ekonomiska föreningar	1,01***	0,85***	0,97***	1,02***
	(0,16)	(0,16)	(0,17)	(0,18)
R ²	0,08	0,10	0,24	0,36
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,80	0,92	0,81	0,87
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	0,01	0,01	0,06
IF/ST - EF (p-värde)	0,02	0,02	0,03	0,06
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. n = 1 452 i de alla panelerna.

Tabell B3c. Fristående skolor med olika ägandeformer.

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Argumentation och kritiskt tänkande			
Aktiebolag/handelsbolag	0,54***	0,60***	0,60***	0,63***
	(0,06)	(0,07)	(0,09)	(0,11)
Ideella föreningar/stiftelser	0,86***	0,80***	0,79***	0,82***
	(0,11)	(0,11)	(0,12)	(0,13)
Ekonomiska föreningar	1,14***	1,14***	1,19***	1,17***
	(0,14)	(0,14)	(0,16)	(0,18)
R ²	0,12	0,16	0,29	0,37
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,01	0,10	0,16	0,21
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	<0,01	<0,01	0,01
IF/ST - EF (p-värde)	0,11	0,05	0,03	0,10
	Grundläggande värden i undervisningen/lärandet			
Aktiebolag/handelsbolag	0,64***	0,64***	0,61***	0,63***
	(0,06)	(0,07)	(0,08)	(0,11)
Ideella föreningar/stiftelser	0,96***	0,83***	0,82***	0,80***
	(0,11)	(0,11)	(0,12)	(0,14)
Ekonomiska föreningar	1,25***	1,16***	1,17***	1,13***
	(0,15)	(0,15)	(0,17)	(0,18)
R ²	0,14	0,18	0,30	0,38
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,01	0,11	0,11	0,28
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	<0,01	<0,01	0,01
IF/ST - EF (p-värde)	0,11	0,07	0,08	0,12
	Grundläggande värden på skolan			
Aktiebolag/handelsbolag	0,50***	0,43***	0,44***	0,45***
	(0,07)	(0,07)	(0,09)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,80***	0,58***	0,61***	0,61***
	(0,10)	(0,10)	(0,12)	(0,14)
Ekonomiska föreningar	1,02***	0,84***	0,96***	0,92***
	(0,14)	(0,16)	(0,17)	(0,19)
R ²	0,09	0,15	0,29	0,36
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,01	0,20	0,19	0,32
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	0,01	<0,01	0,03
IF/ST - EF (p-värde)	0,19	0,13	0,07	0,15
	Delaktighet och inflytande			
Aktiebolag/handelsbolag	0,39***	0,55***	0,62***	0,65***
	(0,07)	(0,08)	(0,09)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,49***	0,55***	0,60***	0,59***
	(0,13)	(0,13)	(0,14)	(0,16)
Ekonomiska föreningar	0,96***	1,10***	1,15***	1,13***
	(0,13)	(0,13)	(0,14)	(0,16)
R ²	0,06	0,12	0,27	0,35
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,50	0,98	0,88	0,71
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	<0,01	<0,01	0,01
IF/ST - EF (p-värde)	0,01	<0,01	<0,01	0,01
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. n = 1 452 i alla panelerna.

Tabell B3d. Fristående skolor med olika ägandeformer.

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Ordningsregler			
Aktiebolag/handelsbolag	0,28***	0,32***	0,46***	0,51***
	(0,07)	(0,08)	(0,09)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,47***	0,41***	0,50***	0,49***
	(0,12)	(0,12)	(0,12)	(0,14)
Ekonomiska föreningar	0,81***	0,79***	0,90***	0,89***
	(0,16)	(0,17)	(0,18)	(0,20)
R ²	0,04	0,07	0,26	0,33
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,15	0,49	0,79	0,92
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	0,01	0,02	0,08
IF/ST - EF (p-värde)	0,09	0,06	0,05	0,09
	Studiero			
Aktiebolag/handelsbolag	0,15**	0,05	0,19**	0,25*
	(0,07)	(0,08)	(0,10)	(0,13)
Ideella föreningar/stiftelser	0,34***	0,11	0,16	0,15
	(0,12)	(0,12)	(0,13)	(0,15)
Ekonomiska föreningar	0,39**	0,20	0,26	0,26
	(0,18)	(0,19)	(0,21)	(0,24)
R ²	0,01	0,06	0,20	0,29
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,17	0,67	0,82	0,56
AB/HB - EF (p-värde)	0,21	0,44	0,77	0,98
IF/ST - EF (p-värde)	0,79	0,66	0,68	0,68
	Trygghet			
Aktiebolag/handelsbolag	0,36***	0,21***	0,35***	0,36***
	(0,06)	(0,07)	(0,09)	(0,11)
Ideella föreningar/stiftelser	0,69***	0,46***	0,51***	0,60***
	(0,12)	(0,12)	(0,13)	(0,15)
Ekonomiska föreningar	0,69***	0,47***	0,61***	0,59**
	(0,17)	(0,18)	(0,21)	(0,23)
R ²	0,06	0,10	0,25	0,34
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,01	0,04	0,22	0,13
AB/HB - EF (p-värde)	0,06	0,16	0,23	0,35
IF/ST - EF (p-värde)	0,98	0,95	0,68	0,97
	Förhindra kränkningar			
Aktiebolag/handelsbolag	0,64***	0,61***	0,73***	0,77***
	(0,07)	(0,08)	(0,09)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	0,83***	0,70***	0,77***	0,80***
	(0,10)	(0,10)	(0,12)	(0,14)
Ekonomiska föreningar	1,06***	0,93***	1,05***	1,01***
	(0,13)	(0,14)	(0,17)	(0,18)
R ²	0,12	0,15	0,28	0,36
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,11	0,42	0,76	0,88
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	0,03	0,08	0,25
IF/ST - EF (p-värde)	0,17	0,16	0,15	0,32
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. n = 1 452 i alla panelerna.

Tabell B3e. Fristående skolor med olika ägandeformer.

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Elevhälsa			
Aktiebolag/handelsbolag	0,01	0,04	0,16	0,08
	(0,07)	(0,08)	(0,10)	(0,13)
Ideella föreningar/stiftelser	0,14	0,13	0,14	0,12
	(0,12)	(0,12)	(0,13)	(0,15)
Ekonomiska föreningar	0,40**	0,36*	0,46**	0,47**
	(0,20)	(0,20)	(0,19)	(0,22)
R ²	0,02	0,03	0,19	0,28
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,35	0,52	0,89	0,81
AB/HB - EF (p-värde)	0,06	0,12	0,15	0,11
IF/ST - EF (p-värde)	0,24	0,30	0,16	0,18
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. n = 1 452 i alla panelerna.

Tabell B4a. Fristående skolor med olika ägandeformer (regressioner viktade för antalet elever som svarade i Skolenkäten).

	Index över mjuka utfall	Övergripande nöjdhet	Index över mjuka utfall (exkl. övergripande nöjdhet)	Veta vad som krävs
Aktiebolag/handelsbolag	0.68***	0.42***	0.65***	0.57***
	(0.11)	(0.11)	(0.10)	(0.09)
Ideella föreningar/stiftelser	0.76***	0.58***	0.74***	0.53***
	(0.14)	(0.16)	(0.13)	(0.14)
Ekonomiska föreningar	1.29***	0.89***	1.22***	0.93***
	(0.19)	(0.18)	(0.18)	(0.19)
R ²	0.41	0.43	0.40	0.37
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,64	0,37	0,56	0,82
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	0,02	0,01	0,07
IF/ST - EF (p-värde)	0,02	0,19	0,03	0,08
	Stimulans	Tillit till elevens förmåga	Anpassning efter elevens behov	Utmaningar
Aktiebolag/handelsbolag	0.37***	0.48***	0.55***	0.67***
	(0.11)	(0.11)	(0.11)	(0.11)
Ideella föreningar/stiftelser	0.66***	0.56***	0.46***	0.62***
	(0.15)	(0.14)	(0.13)	(0.13)
Ekonomiska föreningar	0.90***	0.88***	0.80***	1.06***
	(0.15)	(0.19)	(0.21)	(0.20)
R ²	0.41	0.37	0.39	0.41
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,08	0,62	0,59	0,76
AB/HB - EF (p-värde)	<0,00	0,06	0,27	0,08
IF/ST - EF (p-värde)	0,23	0,14	0,16	0,06

Fotnot: se tabell B1a. Regressionerna inkluderar samma kontroller som i den fullständiga modellen i kolumn 4 i tabell B1a och B1b. n = 1 452 i den första panelens två första kolumner. n = 1 532 i alla andra modeller.

Tabell B4b. Fristående skolor med olika ägandeformer (regressioner viktade för antalet elever som svarade i Skolenkäten).

	Argumentation och kritiskt tänkande	Grundläggande värden i undervisningen/lärandet	Grundläggande värden på skolan	Delaktighet och inflytande
Aktiebolag/handelsbolag	0.69*** (0.10)	0.74*** (0.10)	0.49*** (0.10)	0.55*** (0.11)
Ideella föreningar/stiftelser	0.83*** (0.13)	0.72*** (0.15)	0.63*** (0.13)	0.60*** (0.17)
Ekonomiska föreningar	1.31*** (0.20)	1.25*** (0.19)	1.05*** (0.18)	1.15*** (0.19)
R ²	0.42	0.42	0.41	0.39
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,32	0,90	0,33	0,80
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	0,01	0,01	<0,01
IF/ST - EF (p-värde)	0,04	0,02	0,05	0,02
	Ordningsregler	Studiero	Trygghet	Förhindra kränkningar
Aktiebolag/handelsbolag	0.44*** (0.10)	0.28*** (0.10)	0.37*** (0.11)	0.77*** (0.10)
Ideella föreningar/stiftelser	0.59*** (0.16)	0.31** (0.13)	0.48*** (0.15)	0.81*** (0.11)
Ekonomiska föreningar	1.04*** (0.19)	0.39 (0.26)	0.85*** (0.19)	1.16*** (0.16)
R ²	0.36	0.32	0.36	0.43
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,41	0,81	0,48	0,76
AB/HB - EF (p-värde)	<0,01	0,67	0,02	0,03
IF/ST - EF (p-värde)	0,06	0,78	0,11	0,06
	Elevhälsa			
Aktiebolag/handelsbolag	0.15 (0.11)			
Ideella föreningar/stiftelser	0.26** (0.13)			
Ekonomiska föreningar	0.51** (0.22)			
R ²	0.35			
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,47			
AB/HB - EF (p-värde)	0,14			
IF/ST - EF (p-värde)	0,31			

Fotnot: se tabell B1a. n = 1 532 i alla modeller.

Tabell B5. Bortfallsanalys.

	(1)	(2)	(3)
	Nådde ej tröskelvärdena för att få resultaten rapporterade	Svarsfrekvens	Index för mjuka utfall (vägd för svarsfrekvens)
Friskola	-0,02	0,03**	0,82***
	(0,03)	(0,01)	(0,09)
R ²	0,36	0,30	0,36
Aktiebolag/handelsbolag	-0,01	0,02	0,71***
	(0,03)	(0,02)	(0,12)
Ideella föreningar/stiftelser	-0,02	0,03	0,77***
	(0,04)	(0,02)	(0,15)
Ekonomiska föreningar	-0,06	0,06**	1,24***
	(0,05)	(0,03)	(0,21)
R ²	0,36	0,30	0,36
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,89	0,75	0,74
AB/HB - EF (p-värde)	0,36	0,24	0,03
IF/ST - EF (p-värde)	0,45	0,36	0,06
<i>n</i>	1 735	1 735	1 452

Fotnot: se tabell B1a. Regressionerna inkluderar samma kontroller som i den fullständiga modellen i kolumn 4 i tabell B1a och B1b.

Tabell B6a. Skillnader i akademiska resultat mellan fristående och kommunala skolor.

	Meritvärde	Andelen godkända i alla ämnen	Andelen behöriga
Friskola	0,19***	0,08	0,28***
	(0,07)	(0,06)	(0,07)
R ²	0,65	0,72	0,67
Aktiebolag/handelsbolag	0,16*	0,17**	0,26***
	(0,09)	(0,08)	(0,08)
Ideella föreningar/stiftelser	0,19	-0,06	0,31***
	(0,13)	(0,11)	(0,12)
Ekonomiska föreningar	0,27***	0,01	0,25***
	(0,10)	(0,10)	(0,09)
R ²	0,65	0,71	0,67
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,87	0,07	0,66
AB/HB - EF (p-värde)	0,39	0,16	0,97
IF/ST - EF (p-värde)	0,57	0,63	0,65
<i>n</i>	1 552	1 498	1 520

Fotnot: se tabell B1a. Alla utfallsmått är standardiserade så att genomsnittet är 0 och standardavvikelsen är 1. Regressionerna inkluderar samma kontroller som i den fullständiga modellen i kolumn 4 i tabell B1a och B1b.

Tabell B6b. Skillnader i akademiska resultat mellan fristående och kommunala skolor.

	NP-poäng i engelska	NP-poäng i matematik	NP-poäng i svenska
Friskola	0,17***	-0,02	0,30***
	(0,06)	(0,07)	(0,09)
R ²	0,70	0,63	0,55
Aktiebolag/handelsbolag	0,14*	-0,06	0,27**
	(0,08)	(0,09)	(0,11)
Ideella föreningar/stiftelser	0,20	0,06	0,21
	(0,12)	(0,12)	(0,17)
Ekonomiska föreningar	0,17	-0,02	0,54***
	(0,12)	(0,13)	(0,16)
R ²	0,70	0,63	0,55
AB/HB - IF/ST (p-värde)	0,61	0,40	0,77
AB/HB - EF (p-värde)	0,78	0,79	0,13
IF/ST - EF (p-värde)	0,87	0,65	0,13
<i>n</i>	1 520	1 510	1 405

Fotnot: se tabell B1a. Alla utfallsmått är standardiserade så att genomsnittet är 0 och standardavvikelsen är 1. Regressionerna inkluderar samma kontroller som i den fullständiga modellen i kolumn 4 i tabell B1a och B1b.

Tabell B7a. Korrelationen mellan mjuka utfall och akademiska resultat.

	Meritvärde			
Index över mjuka utfall	0,19***	0,09***	0,10***	0,11***
	(0,03)	(0,02)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,06	0,51	0,63	0,67
<i>n</i>	1 441	1 441	1 441	1 441
Svarsfrekvens	0,33***	0,15***	0,17***	0,16***
	(0,04)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,09	0,50	0,61	0,66
<i>n</i>	1 552	1 552	1 552	1 552
	Andelen godkända i alla ämnen			
Index över mjuka utfall	0,19***	0,08***	0,09***	0,10***
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)
R ²	0,06	0,56	0,67	0,72
<i>n</i>	1 407	1 407	1 407	1 407
Svarsfrekvens	0,38***	0,15***	0,15***	0,14***
	(0,04)	(0,02)	(0,02)	(0,03)
R ²	0,11	0,58	0,68	0,72
<i>n</i>	1 498	0,66	1 498	1 498
	Andelen behöriga			
Index över mjuka utfall	0,15***	0,06***	0,06***	0,07***
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,03)
R ²	0,05	0,51	0,62	0,66
<i>n</i>	1 425	1 425	1 425	1 425
Svarsfrekvens	0,33***	0,11***	0,12***	0,12***
	(0,04)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,10	0,54	0,63	0,67
<i>n</i>	1 520	1 520	1 520	1 520
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. Både de beroende variablerna och den huvudsakliga oberoende variabeln i regressionerna är standardiserade så att genomsnittet är 0 och standardavvikelsen 1.

Tabell B7b. Korrelationen mellan mjuka utfall och akademiska resultat.

	NP-poäng i engelska			
Index över mjuka utfall	0,20***	0,08***	0,10***	0,10***
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)
R ²	0,05	0,53	0,66	0,70
<i>n</i>	1 420	1 420	1 420	1 420
Svarsfrekvens	0,27***	0,06***	0,07***	0,07**
	(0,04)	(0,02)	(0,02)	(0,03)
R ²	0,06	0,53	0,65	0,70
<i>n</i>	1 520	1 520	1 520	1 520
	NP-poäng i matematik			
Index över mjuka utfall	0,24***	0,15***	0,16***	0,16***
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,03)
R ²	0,17	0,46	0,58	0,65
<i>n</i>	1 415	1 415	1 415	1 415
Svarsfrekvens	0,22***	0,07**	0,07**	0,08**
	(0,04)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,14	0,45	0,56	0,63
<i>n</i>	1 510	1 510	1 510	1 510
	NP-poäng i svenska			
Index över mjuka utfall	0,28***	0,17***	0,17***	0,18***
	(0,03)	(0,02)	(0,02)	(0,03)
R ²	0,10	0,35	0,52	0,58
<i>n</i>	1 319	1 319	1 319	1 319
Svarsfrekvens	0,18***	0,04	0,05	0,05
	(0,04)	(0,03)	(0,03)	(0,04)
R ²	0,04	0,32	0,48	0,54
<i>n</i>	1,405	1 405	1 405	1 405
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. Både de beroende variablerna och den huvudsakliga oberoende variabeln i regressionerna är standardiserade så att genomsnittet är 0 och standardavvikelsen 1.

Tabell B7c. Korrelationen mellan mjuka utfall och akademiska resultat.

Endast kommunala skolor				
	Meritvärde			
Index över mjuka utfall	0,09**	0,09**	0,09*	0,09*
	(0,04)	(0,03)	(0,05)	(0,05)
R ²	0,05	0,54	0,68	0,70
<i>n</i>	1 062	1 062	1 062	1 062
Svarsfrekvens	0,28***	0,12***	0,12***	0,13***
	(0,04)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,10	0,55	0,67	0,69
<i>n</i>	1 137	1 137	1 137	1 137
Andelen godkända i alla ämnen				
Index över mjuka utfall	0,08**	0,09***	0,11***	0,12***
	(0,03)	(0,02)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,03	0,57	0,71	0,73
<i>n</i>	1 049	1 049	1 049	1 049
Svarsfrekvens	0,35***	0,15***	0,14***	0,15***
	(0,05)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,10	0,60	0,72	0,73
<i>n</i>	1 122	1 122	1 122	1 122
Andelen behöriga				
Index över mjuka utfall	0,02	0,06*	0,06*	0,07*
	(0,04)	(0,03)	(0,04)	(0,04)
R ²	0,05	0,50	0,65	0,67
<i>n</i>	1 055	1 055	1 055	1 055
Svarsfrekvens	0,31***	0,12***	0,10***	0,11***
	(0,05)	(0,03)	(0,04)	(0,04)
R ²	0,10	0,53	0,66	0,67
<i>n</i>	1 128	1 128	1 128	1 128
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. Skillnaderna i korrelationerna mellan kommunala och fristående skolor (de senare rapporteras i tabell B7e) är inte statistiskt signifikanta förutom korrelationen mellan indexet för mjuka utfall och meritvärde utan kontroll för elevsammansättning ($p < 0,1$) samt korrelationen mellan svarsfrekvensen och andelen behöriga utan kontroll för elevsammansättning ($p < 0,01$).

Tabell B7d. Korrelationen mellan mjuka utfall och akademiska resultat.

Endast kommunala skolor				
	NP-poäng i engelska			
Index över mjuka utfall	0,08**	0,06**	0,07***	0,07***
	(0,03)	(0,02)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,03	0,52	0,69	0,70
<i>n</i>	1 049	1 049	1 049	1 049
Svarsfrekvens	0,22***	0,05**	0,04	0,06*
	(0,04)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,06	0,52	0,68	0,70
<i>n</i>	1 122	1 122	1 122	1 122
	NP-poäng i matematik			
Index över mjuka utfall	0,18***	0,17***	0,17***	0,17***
	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,20	0,52	0,66	0,68
<i>n</i>	1 048	1 048	1 048	1 048
Svarsfrekvens	0,20***	0,06**	0,06**	0,08**
	(0,04)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,20	0,51	0,65	0,66
<i>n</i>	1 120	1 120	1 120	1 120
	NP-poäng i svenska			
Index över mjuka utfall	0,23***	0,16***	0,15***	0,16***
	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
R ²	0,07	0,32	0,56	0,58
<i>n</i>	983	983	983	983
Svarsfrekvens	0,12**	0,02	0,01	0,01
	(0,05)	(0,04)	(0,04)	(0,04)
R ²	0,03	0,28	0,52	0,55
<i>n</i>	1 049	1 409	1 409	1 409
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. Skillnaderna i korrelationerna mellan kommunala och fristående skolor (de senare rapporteras i tabell B7f) är inte statistiskt signifikanta.

Tabell B7e. Korrelationen mellan mjuka utfall och akademiska resultat.

Endast fristående skolor				
	Meritvärde			
Index över mjuka utfall	0,14***	0,09**	0,13***	0,19***
	(0,04)	(0,04)	(0,04)	(0,07)
R ²	0,05	0,23	0,46	0,59
<i>n</i>	379	379	379	379
Svarsfrekvens	0,29***	0,21***	0,25***	0,19*
	(0,07)	(0,06)	(0,08)	(0,11)
R ²	0,07	0,27	0,46	0,59
<i>n</i>	415	415	415	415
Andelen godkända i alla ämnen				
Index över mjuka utfall	0,16***	0,10***	0,11***	0,14***
	(0,03)	(0,03)	(0,04)	(0,05)
R ²	0,06	0,24	0,48	0,65
<i>n</i>	358	358	358	358
Svarsfrekvens	0,24***	0,16***	0,16***	0,12*
	(0,06)	(0,05)	(0,06)	(0,06)
R ²	0,06	0,24	0,47	0,63
<i>n</i>	376	376	376	376
Andelen behöriga				
Index över mjuka utfall	0,07***	0,05*	0,07**	0,09*
	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,05)
R ²	0,04	0,10	0,31	0,50
<i>n</i>	370	370	370	370
Svarsfrekvens	0,13***	0,10***	0,10**	0,08
	(0,04)	(0,03)	(0,04)	(0,06)
R ²	0,05	0,11	0,31	0,49
<i>n</i>	392	392	392	392
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. Skillnaderna i korrelationerna mellan kommunala och fristående skolor (de första rapporteras i tabell B7c) är inte statistiskt signifikanta förutom korrelationen mellan indexet för mjuka utfall och meritvärde utan kontroll för elevsammansättning ($p < 0,1$) samt korrelationen mellan svarsfrekvensen och andelen behöriga utan kontroll för elevsammansättning ($p < 0,01$).

Tabell B7f. Korrelationen mellan mjuka utfall och akademiska resultat.

Endast fristående skolor				
	NP-poäng i engelska			
Index över mjuka utfall	0,16***	0,09***	0,14***	0,12**
	(0,04)	(0,03)	(0,04)	(0,06)
R ²	0,07	0,33	0,56	0,65
<i>n</i>	371	371	371	371
Svarsfrekvens	0,16**	0,08	0,08	0,05
	(0,07)	(0,05)	(0,06)	(0,09)
R ²	0,05	0,34	0,54	0,64
<i>n</i>	398	398	398	398
	NP-poäng i matematik			
Index över mjuka utfall	0,24***	0,18***	0,22***	0,25***
	(0,04)	(0,04)	(0,05)	(0,07)
R ²	0,12	0,32	0,58	0,70
<i>n</i>	367	367	367	367
Svarsfrekvens	0,14**	0,07	0,04	0,06
	(0,07)	(0,06)	(0,07)	(0,09)
R ²	0,06	0,28	0,52	0,65
<i>n</i>	390	390	390	390
	NP-poäng i svenska			
Index över mjuka utfall	0,20***	0,14***	0,16***	0,14*
	(0,04)	(0,04)	(0,05)	(0,07)
R ²	0,06	0,23	0,49	0,62
<i>n</i>	336	336	336	336
Svarsfrekvens	0,17**	0,08	0,11	0,07
	(0,07)	(0,06)	(0,07)	(0,10)
R ²	0,03	0,22	0,47	0,61
<i>n</i>	356	356	356	356
<i>Kontroll för:</i>				
Elevsammansättning	Nej	Ja	Ja	Ja
Kommunfixa effekter	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunfixa trender	Nej	Nej	Nej	Ja

Fotnot: se tabell B1a. Skillnaderna i korrelationerna mellan kommunala och fristående skolor (de första rapporteras i tabell B7d) är inte statistiskt signifikanta.

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00